

EESTI PÄEVA- LEHT

ESTNISKA DAGBLADET

Kolmapäeval, 14. veebr. 1973

Nr. 12 (3800)

15. aastakaik

Topeltkodakondsus: Riigipäeva-esildis selle kõrvaldamiseks

Riigipäeva-esildises nr. 149, millise esitasid riigipäevaliikmed David Wirmark ja Mac P. Hamrin (mõlemad fp), nõutakse, et riigipäev soovitaks valitsusele kokkuleppe otsimist N. Liiduga nende eestlaste, lätlaste ja leedulaste ja nende laste vabastamiseks diplomaatilisel teel neile pealesunnitud N. Liidu kodakondsusest.

Wirmark ja Hamrin konstateerivad, et rootsi rahvastikunimekirjades on baltlastele sunniviisil omistatud topeltkodakondsuse märkimine olnud vägagi ebaühtlane. Sageli on vastavaid isikuid loetud lihtsalt kodakondsusetuiks või siis vastavalt eesti, läti või leedu kodanikeks.

Teistel juhtudel jälle on kirja pandud märkus "Sovietski kodanik", seda mõnikord isegi juhtudel, kus isik seda ka Nõukogude enda seaduste järele seda ei saa olla.

Esildisele allakirjutajad toovad näite, kus kaks lapsena Rootsi tulnud eestlast abellusid. Naine oli abielu sõlmimise hetkel rootsi kodakondsuses, kuna ta koos vanematega oli Järg. lüh. 7.

David Wirmark (fp), üks kodakondsuse-esildise tegijaid, oli allakirjutajaks ka esildisele Eesti Päevalehe pressitootuse kiisimuses koos Valdo Carlströmiga (fp), millist tutvustasime varem.

Rootslased õpivad eesti keelt – kui suur on eesti huvi?

Eesti osakond Stockholmis ülikooli Soome Instituudi juures on samaaegselt Eesti Keele ja Kirjanduse Instituudiga pöördunud eesti üliõpilaste ja organisatsioonide poole Stockholmis eesti keele õpetuse kiisimuses. Soome Instituudi Eesti Osakond, tähele pannes hiljutist ülikoolide kantsleriameti tähelepanu-juhtimist, et eesti keele õpetus toimub Lundi ja Uppsala ülikoolide juures eksaminena, mispärast eesti keele õpetamise kiisimuses Stockholmis on jäänud esialgu lahtiseks, kergitab üles mõtte eesti keele õpetamise korraldamiseks Stockholmis ülikooli juures seal elunevatele eestlastele, et eksamineerimine toimiks Uppsalas.

Ka sellisel puhul on vajalik kantsleriameti nõusolek, kuid sellisel on näit. varem korraldatud Stockholmis soome keele õppimist enne kui siin loodi oma õppeaasta. Osakond juhib aga tähelepanu, et sellise lahenduse toimetulekuks on kõigepealt vajalik teatud alammäär õppetööks registreeritud üliõpilasi.

Sellepärast vajab Soome Instituudi eesti osakond kindlamaid andmeid selle kohta, kui paljud tunneksid huvi eesti keele õppimisest osa võtmise vastu, kui selleks võimalus avaneb. Huvi tuleks teatada aadressil: Finska Institutionen, Estniska avd. Fack, 104 05 Stockholm 50 või telefonil 15 01 1338. Andmed ei ole muidugi siduvad.

Eesti Keele ja Kirjanduse Instituut rõhutab omapoolsest kirjast, et eesti rahvusgruppi edasipüsimise oluliseks eelduseks on emakeelse püsimine.

On ja nimelt puudulikku keeleoskust toodud ette ühe põhjusega, miks enamik eesti noori on emal eestlaste kultuurilisest tegevusest. Seepärast on kõigi huvides, et noored omaksid emakeele nii kõnes kui kirjas, et nad täiendaksid sõnavara ja saaksid lugeda eesti ajalehti ja kirjandust.

Pragu on tekkimas olukord, kus suurema osa eesti keele õppijast moodustavad rootslased või segabluudest võrsunud noored.

Instituut ütleb, et õppimist on kerge teostada riikliku teotusel n.n. õpiringides. Oli vaid vaja üliõpilaste endi või üliõpilajorganisatsioonide algatust ja selliste õpingute populaariseerimist.

Eesti keele õpetus on Stockholmis praegu käigus Eesti gümnaasiumi korraldusel täiskasvanutele. Õpiting 8

osavõtjaga käib igal esmaspäeval koos kooli ruumides Tuleg. 20.

Samas toimub teispäeviti rootsikeelne eesti keele õpetus algajatele, millist praegu viib os. 7 rootslast. Edasijõudnuile toimub rootsikeelne eesti keele õpetamine samuti teispäeviti Korp. Frat. Estica ruumides, Lunnimarkgatan 61 üheksa osavõtjaga.

Endine Stockholmist-eestlane Voljo Koger, kes vahelpeal seitse aastat elas Ühendriikides alul Los Angeleses ja hiljem Chicagos, tuli nüüd tagasi Rootsi Chicago-firma Brady süsarettevõtte asjaajajaks-direktoriks Upplands-Väsbyse. Sellega ühenduses saabusid talle järele ka abikaasa Milvi ja lapsed Raoul (16) ja Maria (8), kes oskokohe läksid oma õppekäiku jätkama Stockholmis Eesti algkooli.

E. Päevade lipp Rootsi

Ülemaailmsete EestiPäevade peakomitee esimees Robb. Kreem on saanud ühe Eesti Päevadelt kasutatud rahvuslippudest Eesti Päevade Rootsi Komitee esimehe Leo Karupää käsutusse ühes Eesti Päevi meenutava erimäelaga mälestuskingitusena eestlasele Rootsis, kes andis nii suure panuse kokkutuleku heale korraldamisele.

Näitust pikendati

Nagu EPL riigiarhivaar A. Krommviit kuulub, on Riigiarhiivis Mariebergel (Fyrverksbacken) Stockholmis toimuvat Balti arhivaalide näitust kestav publiku huvi tõttu otsustatud teiskordselt pikendada – näitus on avatud kuni 21. veebruarini.

Õppige eesti keelt!

Eesti üliõpilaskond Lundis avaldab tänases Eesti Päevalehes üleskutse kõigile üliõpilasnootlele kogu Rootsis: Õppige eesti keelt ja kasutage ära neid võimalusi, mis selleks on rootsi ülikoolides – nii enda kui ka eesti keele õpetuse huvides ülikooli tasemel. Üleskutse on tingitud olukorrast, mis on tekkinud eesti keele õpetuse ümber rootsi ülikoolides ja kus ülikoolide kantsleriamet on ulatuse teinud sõltuvaks õppijate hulgest, seega eeskätt eestlastest endast.

Mudilased uues kodus Eesti Majas

Elu Eesti Maja uues moodsas lastetasas kulgeb nüüd juba päeva normaalsel rütmil. Lapsevanemad toovad ja viivad oma mudilasi, kes uute ruumide nendele kohaldatud

mängumiljöös end hästi koduselt tunnevad. Kõik kohud on tähtjad, siis end hästi koduselt tunnevad. Kõik kohud on tähtjad, siis toovad "lasteaiatädid" Eesti Maja kõrgist

toitu. Pisikesed istuvad pisikeste toolidel ja laudade taha ja kasvatajad serveerivad. Ruumide kujundajad on hoolitsenud värvikülluse eest – ukseid on kollased,apid ro-

helised, koridorilaud oranzpunasel jne. Nagu vasakpoolselt pildilt on näha, ulatuvad mudilased garderoobis ise oma riideid paigutama ja võtma – lasteaiatädid Erna

Klemmer aitab kaasa. Patemaal märgurupp ümmarguse laua ümber kasvataja Tiia Andersoni juhtimisel (EPL-fotod Lepper).

EPL 14. veebruaril 1973

EESTI KEEL

Eestlaste võitlus oma eluõiguse eest rahvana on tihedas seoses olnud võitlusega eesti keele eest. Nii baltisaksa feodaalhürrad kui ka vene tsaarid ei olnud eesti keelest põrmugi huvitatud, kuna kõrgemal pool oldi teadlikud, et keele kultuurilise astme tõstmine tähendab rahvusliku teadvuse tõstmist ja see on alati igale kolonialistile ja rõhujale olnud vastukarva.

Valev Uibopuu kirjeldas alles äsja EPL veergudel võitlust eesti keele pärast möödunud sajandi Tartu ülikoolis, s.o. koolis, mida me tänapäeval peame omaks ja eesti ülikooliks. Ometi seati selles ülikoolis esimene eesti keelelektoraat sisse alles 1889 ja siis seis küsimus selles, kas ta õpilasi leiab küllaldaselt arvul, et "maarahva" keele õpetamist üldse õigustada.

Valev Uibopuu on oma artikli ilmselt kirjutatud provokatiivse tagamõttega juhtida tähelepanu paralleelidele tookordsele olukorrale ja praegusele siin Rootsis, kus samuti on eesti keele õpetamine ülikoolinooli küsimärkide all ja kus arengu suuna otsustab vastava õpetuse vastu näidatav huvi.

Tookord ruttasid K. A. Hermannile appi eesti üliõpilaskonvendid ja praeguses olukorras kerkib küsimus, kas need ka tänapäeval ei saa kaasa aidata.

Näib, et mõistmine selles probleemis on üliõpilaskondade poolt ürganud. Väheamalt ilmneb see Lundi Eesti Üliõpilaskonnas üleskutset kogu eesti üliõpilaskonnale Rootsis ja eriti selle üliõpilaskonna poolt osutatud abile Lundi ülikooli osas. Eesti üliõpilaste kasvav osavõtt selle ülikooli eesti keele õpetusest põhjustas otseselt ülikooli enda summade appiõtmise eesti keele õpetamise jätkamiseks olukorras, kus ülikoolide kantseriamet selleks enam summasid ei andnud.

Nagu kuulda on olnud, toetas ülikooli rektor isiklikult eesti lektori palgamist, kuna ta leidis, et eesti üliõpilaste soovid emakeelse osas on loomulikud ja põhjendatud.

Teatavasti on eesti keele edaspidine saatus rootsi ülikoolides praegu uurimisaladus ja korduvalt on ka kantseriameti poolt asjahuvilistele kinnitatud, et õpetuse ulatuse määra eeskätt selle vastu üles näidatav huvi. Et tabeta mingeid "tühjalt töötavaid" uurimisasutusi, vaid need peavad seotud olema praktilise vajadusega ja huviga.

Kuna siin korduvalt on viidatud eesti vähemuse vajadustele, siis muidugi tähendab see seda, et see vähemus ise peab huvi näitama mitte ainult märgukirjadega ja tootlustega, vaid ka praktilise osavõttuga üliõpilaste näol, kes osavõtavad kursustest ja akadeemilisi punkte tootlevad.

Kummalisel kombel ei ole see asi meie kaugeltki olnud enesestmõistetav õppiva nooruse poolt. Tulemuseks on eriti pärast eesti gümnaasiumiõpetuse kardinaalset vähenemist täiskursuselt toetuste äravõtmisega, olukord, kus Rootsis asuval eesti ühiskonnal tekib puudus "kirjaoskajate" uues generatsioonis n. n. haritlastasemel. Eesti keelt kõnelevad kõik ja sageli hästi, kuid neid on palju, kes kardavad emakeelset kirjatööd ja isegi kirjanduse lugemist, kuna nii grammatikaalne põhi kui ka sõnatagavara on puudulikud.

Et sellise arengu jätkumisel on

katastrofaalsed tagajärjed eestlaste omakultuuri harrastusele, on selge, kui viga aegsasti ei parandata. Ei saa ja olla kultuurilist taset mingi "kõõgikeele"ga.

Ka Eesti Vabariigi sünnil tuli meie rahval eeskätt oma keel käsile võtta, et täielikult Euroopa tsivilisatsiooni tasemeni jõuda oma kultuurilises elus. See keele arendamine kestis kiirelt ja edukalt ja see ei ole kodumaal katkenud ka praegu, tänu eesti keeleteadlaste heilitsevale hooale.

Ka paguluses on antud omapoolne panus eesti keelele — tuletagem vaid meelde Andrus Saareste hügeltood eesti keele mõistelise sõnaraamatuga, Johannes Aaviku keeleuueendussiku töö jätkamist kui ka Valter Tah keelehooldussiku tegevust, mille ühe väljendusena alles mõne päeva eest ilmus keeleteadlastele nii hädavajalik uus ja ajakohane Eesti Grammatika.

Seega nendel, kes soovivad oma emakeelt arendada, on ukseid lahti: On olemas vajalikud õpperaamatud, on olemas eesti kirjandus, sõnastikud, eestikeelne ajakirjandus.

On olemas ka võimalus õppida soliidset akadeemilist tasemel ja vastavalt oma algteadmiste tugevusele.

Siin peab märkima, et eesti keele õppimine ülikoolinooli võib toimuda ka teiste distsipliinide õppimise kõrval ning praegu juba on olemas mitmeid juhtumeid, kus juba akadeemilise kraadi omandanud inimesed end uuesti sisse kirjutavad vaid selleks, et oma teadmisi täiendada ka eesti keeles.

Eesti keele taseme tõstmine on eriti oluline looval pooltel: et inimesed saaksid oma väljendusi kirja panna kunstilisel tasemel, et nad suudaksid kirjutada ajaleheartikleid, või siis argipäevase, organisatsioonilise elus: et oleks protokollijaid, kõnelejaid jne. Või siis emakeelse kultuuri säilitamise osas: et oleks eesti loomingu, eeskätt kirjanduse kasutajaid ja emakeelse ajakirjanduse lugejaid...

Aktisoonid emakeele säilitamiseks ja parandamiseks on mitmes mõistes otse elulise tähtsusega küsimused. Rääkigem, õppigem, arendagem ja lugegem eesti keelt, et jäädä EESTLASIKSI!

KLA

M. Merilo doktoriks

NEW YORK (VES) — Clevelandis Ohio osariigis asuvas Case Western Reserve Universitys saavutas doktorikraadi inseneriteaduste alal Mati Merilo Kanada Montreali, Väitekirja teemaks oli "A General Relaxation Theory of Simple Liquids".

Mati Meriloo on sündinud 23. jaan. 1944 Tallinnas. Põgenes vanematega Rootsi, kust asus hiljem Kanadasse, lõpetades Montreali gümnaasiumi ja 1966 McGilli ülikooli masinaehituse insenerina. Siirdus seejärel stipendiaadina Clevelandi, kus saavutas 1968 magistri astme. Akadeemiliselt kuulub ta EÜS-i.

Dr. Merilo töötab Atomic Energy of Canada juures Chalk Riveri Ontario osariigis, kus 1945 ehitati esimene nukleaarreaktor väljaspool USA-d. Chalk Riveris juhatas 1963 rootsi aatomireaktorite eksperimendi tsiv. ins. Ivar Multer Stockholmist, kes toorkord oli AB Atomenergi teenistuses. Ivar Multer on praegu konsultant aatomjõuajamade projekteerimise ja varamistamise alal.

VÄLISKOMMENTAAR

SÕJAVÄED EUROOPAS

Esmakordselt pärast Teist maailmasõda tulid lääne ja ida väerühmituste esindajad 31. jaanuaril Viinis kokku, et alustada läbirääkimisi relvastatud jõudude vastastikuseks tasakaalustatud vähendamiseks. Vastava läbirääkimiste idee algatajaks oli Põhja-Atlandi liidu kaitseorganisatsioon NATO ministritekogu oma nüüpidamisel Islandi pealinnas Reykjaviki 1968 juunis.

Küsimus vaibus aga mõneks ajaks, tingituna Tšehhoslovakkia okupatsioonist sama aasta augustis N. Liidu ja tema liitlastega poollt. Ida vastus NATO algatusele hakkas selguma aastaid hiljem, nimelt vene kommunistliku parteijuh Brezhnevi kõne kaudu Tiflisis 1971 mais. Sellele lisandusid USA ja N. Liidu vahelised nn. SALT-läbirääkimised strateegiliste relvade piiramiseks.

Vahepeal kordas NATO oma ettepanekut MBFR-konverentsiks, tulelades nimetus ingliskeelsest sõnastusest Mutually Balanced Force Reduction. Mitme asjatundja arvates on vastasikune tasakaalustatud jõudude vähendamine Euroopas iseenestest kujutanud seda hinda, mida N. Liit ja tema salarisigid pidid maksma, et lääneriigid üldse nõustusid vastu tulema Nõukogude kauaaegsele soovile nn. Euroopa julgeoleku- ja koostöökonverentsi korraldamiseks.

NATO esialgse ettepaneku kohaselt olid osavõtjadena MBFR-läbirääkimistest mõeldud läänepoolt USA, Kanada, Lääne-Lääne-Saksamaa, Suurbritannia, Holland, Belgia ja Luksemburg — ida poolt N. Liit, Poola, Ungari ida-Saksamaa ja Tšehhoslovakkia. Ülejäänud liikmed mõlemast blokist pidid olema esindatud ainult vaatlustena.

N. Liit avaldas omalt poolt soovi, et idablokkist oleksid peale loetletute õigustatud konverentsist osa võtma ka Rumeenia ja Bulgaaria, kuna siis oleks mõlemalt poolt aktiivsete asjaosalistena väljas kummaldi seitse maad. Teiseks ei tahtnud N. Liit hästi leppida lääne ettepanekuga, et läbirääkimised toimuksid Genfis. Ta soovis meelsamini, et tullakse kokku Viinis.

Muidu aga põlnud Nõukogudel midagi selle vastu, et NATO tiibadelt asuvad riigid, s.o. Norra, Taani, Itaalia, Kreeka ja Türgi võtavad vaatlustena konverentsist osa.

Lääneriigid andsid N. Liidule järele nii Rumeenia kui Bulgaaria osas, samuti ka kolm küsimust.

Agar kui jaanuari viimasel päeval Viinis kokku tuldi, siis algasid kohe uude raskused. Nüüd pidas N. Liit kõigepealt vajalikuks protesteerida selle vastu, et lääneriigid nimetavad läbirääkimisi MBFR-konverentsiks. Venelaste arvates ollakse kokku tulnud ainult selleks, et arutada vägede vähendamist Euroopas ja seepärast olevat vaja ka nimetusi vastavalt muuta.

Vene protest näib tähendavat, et Moskva ei taha ennast siduda ei "vastastikuse" ega "tasakaalustatud" jõudude vähendamisega. Austria ajakirjanduses tähendatakse sel puhul, et nüüd on alanud pikk teekond märke, mille tipp on peidetud pilvede taha.

Edasi soovib N. Liit, et Viinikonverentsist võtaksid osa "kõik huvitatud riigid", järelikult ka erapoolelt või liiduvabad, kui nad seda soovivad. Moskvale pole muidugi teadmata, et see tähendaks niigi raskete probleemide hõlget konjeteerimist. Taga-

● Ajakirjas Stadsanstillad (1972 nr. 48 ja 49) vaatleb Merike Palm artiklis "Rönsroller" naiste positsiooni riigiametites. Autor leiab, et naisi diskrimineeritakse — nad on keskmiselt viis palgaastet vähema töötasuga.

● Austraalias, Uus-Meremaal ja Paga-Pago saarel käis Honolulu's ühe hotellikompani teenistuses olev dipl. ins. Felix Sarapu. Reis teostas ametiüleksaunet.

järeks on loomulikult läbirääkimiste venitamine pikemat aega kui õigupoolest vaja oleks.

NATO on seda silmas pidades seepärast püüdnud läbirääkimisi piirata riikidega Kesk-Euroopas kui Ida ja Lääne kokkupuute kõige tähtsamal lõigus, kus mõlemate poolte väerühmitused on kõige suuremad ja kulukamad. Lahendust pakub "vastastikune tasakaalustatud jõudude vähendamine" selles ruumis, nagu NATO ettepanekus üteldakse. Kui N. Liit seda ei taha omaks võtta, siis peab sellel olema mingi tagamõte.

On küllalt tõendeid, milledest nähtub, et N. Liit tahab ühel või teisel

viisil ameerika vägesid Euroopast lahti kangutada. Nüüd aga paistab juba läbirääkimiste algusest Viinist, et Moskva on vaevalt nõus vastutasuna ka omi vägesid Kesk-Euroopast tagasi tõmbama.

Sellest kõneleb tema protest MBFR-MBFR-konverentsi nimetuse vastu, kuna see eeldab vastastikust tasakaalustatud jõudude vähendamist. N. Liit ei sõnda nähtavasti oma relvastatud jõudusid Kesk-Euroopast ära viima, kuna tema sõjavägede tagasitõmbamine sulaksriikidest võiks kujuneda saatuslikuks tema ülemvõimusele Ida-Euroopas.

a.K.

Lundi ülikool andis krediidi eesti keelele

LUND (EPL) — Lundi ülikooli konsistoorium määras kevadpoolaastaks ülikooli reservfondist erakorralise krediidi eesti keele õpetuse jätkamiseks soome-ugri ainala raamides. Sügispoolaastal 1972 oli õppeõpetuse lahendamisel lühiajalise dotsendipendiumiga, mida aga ei olnud võimalik pikendada. Nüüdne krediit on alg- ja keskmaste jaoks esialgu erakorraline, kuid eeldusel, et arve eesti keele õpetuseks ülikoolinooli püsivaks osutub, loodetakse krediiti permanentseks muuta koos ülikoolide õppejõudude palgastatuste üldise muutmisega.

Krediidi määramine reservfondist tõendab Lundi ülikooli väga hea taht eesti keele õpetuse võimaldamiseks pärast seda kui ülikoolide Kantseriamet vastavatele taotlustele ei ole vastu tulnud.

Antud krediit võimaldab õppetööd kokku 6 nädalatunni ulatuses (millesse on sisse arvatud ka lektori sõidukulud). See on mõeldud kursuste jaoks, millel ametlik nimetus õppekavades on "Grundkurs A 4/B4 i finsk-ugriska språk, inrikning på estniska".

Õpetajaks on Stockholmist Eesti Gümnaasiumi ja Stockholmist ülikooli osas instituti endise õpetaja mag. Helmi Eller, kes on nõustunud kevadpoolaastaks Lundi asuma.

Õppetöö algus on teisipäeval 6. veebr. ning see teostub kolmes grupis, millest ühe moodustab rootsi emakeelne algajate grupp. Algrühmusele A4 on siiani registreerunud 14 osavõtjat ning keskmaste kursusel B4 on vastav arv 6.

Üstulnukale on registreerimine võimalik veel kuni 1. märtsini. Kasitundi aadress: Seminarief för finsk-ugriska språk, Gredagatan 13, 23662 Lund, telef. 1241 00 — 865.

Liens esimesele eesti haru A-kursuse eksamitulemusele Lundi ülikoolis sügispoolaastal 1972, kus esimesed

Eesti keele lektori Lunde läheb Helmi Eller.

20 punkti saavutas fil.stud. Eeva Merike Kangro, on sügis semestri lõpuks sama punkteide arvu saavutanud Pille-Mai Laas (kes ühtlasi lõpetas ülikooli fil.mag. eksamiga) ja kolmandana med.lic. Jüri Lepasoon.

EESTI PÄEVALEHT

Eetniska Dagblad

Peatoimetaja Juhon Kokla

Vastutav väljaandja

(ansv. utg.)

Arvi Moor

Toimetuse ja talitus:

EESTI MAJAS Stockholm:

Wallingatan 32, 1 tr.

Postiaadress: Box 667

161 29 Stockholm 1

Telefon 21 84 46

Toimetaja Eeskilustena Jüri Aus

Aadr. Eesti Päevaleht, Box 120,

331 02 Eeskilustena, tel. 016/14 77 72

Tellimispõstgiri nr. 15 67 70-0

Kuulutusarvete postgiri 60 59 00-0,

Eesti Päevaleht Förlags AB,

Stockholm

Tellimishinnad:

Aasta kr. 158:-

Termin (4 kuud) kr. 57:-

Kuu kr. 16:-

Väljaandja EESTI PÄEVALEHT

FÖRLAGS AB

Trükkija: Eeskilustena-Kuriers

Tryckeri AB Eeskilustena 1973

End. H. Kubu eragümnaasiumi õpilased tähistasid Stockholmis Eesti Majas oma kooli 65-dat aastapäeva koos endiste õpetajatega. Kokku oli tulnud daame ka Göteborgist j. l. linnadest, samuti Norrast. (EPL-foto TIPPO).

USA-d ähvardab energia ja toor- materjali-puudus

N. Liit ja kommunistlik propaganda on aastaid pasundanud, et USA valdus on suurem osa maailma energia ja toormaterjalide tagavarast ning ameeriklased tuleb nende tagavarade juurest kõrvaldada. Selleks loovivad kommunistid kõige suurema hooaega ilma, et paljud naivsed ameeriklased seda ise märkaksid. Nüüd esmakordselt on jõutud arusaamisele, et USA energia ja toormaterjali tagavarad hakkavad lõppema.

USA tööstustoodangut moodunud aastal peeti rekordiliseks, kuna see ületas 1200 miljardi dollari, mis moodustas ligemale poole kogu maailma tööstuseproduktioonist.

Tööstustoodang tõuseb aastas vähemalt 10 prota. võrra ja kaheksakordstult kümne aasta jooksul. Arvestatakse, et USA tarvitab üle 40 prota. kogu maailma energia tagavaradest. Selle tohtu tarviduse juures ei pea praegused peamised energia tagavarad, õli, süsi, gaas, väga kaua vastu.

Arvatavate, et need lõpevad juba 20-30 aasta pärast. Küsitakse, et mis saab siis kui praegused USA energia tagavarad otsa lõpevad?

USA-s räägitakse praegusel momendil kontinentaalsest energia poliitikast. See on vähe kummaline jutt, USA on kaotamas globaalset energia poliitikat N. Liidule ja tema liitlastele. Ta lasub enast välja suruda Lõuna-Ameerika toormaterjalide juures, Aasiast ja Aafrikast.

Kuid sellest ei räägita praegu, sest need kes lõvada kogu energiataagavarade lõppemise pärast, on ise kõige heldemad rahuldama N. Liidu likka suurenevaid nõudmisi.

Seepärast vaadatakse Kanada suunas, kuna Kanada energia ja toormaterjalide peetakse esialgu ammendamatuks. Tahetakse vastavate loomingu- ja kindlustada energia ja toormaterjalide saamist, et vältida ootamatuid kriise. Kuid kontinentaalse energia poliitika jutud lõhevad kanadlaste kurtidele kõrvadele.

Vasskoopeltest ringkondadest lastakse lendu jutt, et Kanada vajab ise kõiki oma energia tagavarasid. Ja nende transpordiline lõunasse tuleb lõpetada. Kõnelatakse, et ka Kanada omab hulk õli. Brannajad olid külmad, sest õliirrad määrasid oma ootajatele ratsioonid.

Õlipuudusest tekkis tohtu segadus. Senatortid ja saadikutekojad liik- med avastatud järeks, et USA-l puudusid täielikult strateegilised õilvarud sõja ja õu korraaks. Tulnuk Sida siis ei oleks olnud õli lennukite ja soomusmasinate ning autode jaoks. Keegi ei tea, kuidas selline olukord võis tekkida.

See USA õliirris näitab kui ras- kesse olukorda võib sattuda, kui sõja korral Lähis-Ida ja Lõuna-

Ameerika õlitransport on katkestatud või takistatud. Räägitakse sellest, et tuleks koguda suuri tagavara- sid erakorraliseks olukorras. Kuid kõrgepealt tuleks kanda hoolt selle eest, et maailma suuremad õliallikad ei läheks vaenlase mõjuvõimkonda.

Sellest vaenlasest number üks on praegu N. Liit. President Nixon la- hendas praeguse õliirrisi sellega, et suurendati õliimporti Kanadast. Praegu voolab Kanadast niipalju õli lõu- nasse, kui õliitord suudavad edasi saata.

Sellel kontinentil arvestatakse nä- havasti sellega, et Lähis-Ida õlid lõhe- vad kaotsi. Seepärast töötavad õli- puurijad eriti Kanada põhjaaladel uute õliallikate leidmisel. Väga hea eduga puuritakse õli ka mitmetl poolt Atlanti ookeani põhjast Kana- da idarannikult, kuid ka Põhjaame- rest Norra kallastelt, ka Shetlandi saarte juurest. Selle õli tootmine lõ- heb kalliks, kuid selle saamine on kindlam, kui mujalt.

Teadlased teevad jõupingutusi ka- uute energiaallikate leidmisel. Kõige- pealt püütakse arendada välja aatom- energia kasutamist. Teiseks räägi- takse päikeseenergia ärakasutamisest

Argentiinast lisa eesti vaimulikele

Vabas maailmas tegutsev Eesti rahvuslik kirik alustas sügisel 1974 oma tööd, olles küllaldaselt määrat varustatud hingekarjastega. Olukord on vahepeal aga muutunud. Kiriku juhtkond seisab tõise küsimuse ees, kust saada uusi eesti keelt ja eestlaste hingelaadi mõist- vaid vaimulikke. Noorte arv, kes õpid usuteadust, ei vasta kaugeltki lähema tuleviku vajadustele. Rõõ- mustaval kombel annab Argentiina lähedal ajal noore eesti vaimuli- ku, kes on huvitatud tööle asmast eesitkeelsel luterlikul tööpõlul. Sel- leks on usuteaduse viimase kursu- se õliõpilane Ingo Tiit Jaagu.

Enamik eesti kirikuõpetajaid, kes veel praegu meie rahvuslike kogu- duste teenistuses USA-s, Kanadas, Euroopas ja Austraalias, on oma tööks vajaliku teadusliku ettevalmi- stuse saanud E.V. Tiaru Ühikooli Usuteaduskonnas, mis teatavasti lik- videeriti kommunistide poolt a. 1940.

Pagulusse jõudis need vaimulikud enamikus nooremate pastoritena, kel- le seljataga iseseisvas Eestis töötami- se 10-15 aasta rikkalikud erialalised ja praktilised kogemused. Nende õpe- tajale algatusel rajati üle kogu maail- ma edukalt töötavad rahvuslikud kogu- dused.

Aastakümnele möödumine on eriti

tõustatus.

Kuid kontinentaalne energiapolitiit- ka ei suuda USA energiakriisi lõhe- dada, kui USA globaalne energiapo- lititika ebaõnnestub ja ta kaotab omad praegused energia ja toorma- terjali tagavarad kommunistidele. (ME/AJK).

surmaga tugevasti harvendanud eesti kirikuõpetajate ridasid. Noortest vai- mulikest on saanud peatselt pensio- niikka jõudnud hingekarjased, kes vajavad oma vahipostilt peatset väl- jajahetamist nooremate jõudude poolt.

Vahepeal on küll mitmeid eesti noori lõpetanud usuteaduskondi, kuid nende enamik on siirdunud USA ja Kanada ingliskeelt kõneleva- te koguduste teenistusse. Ühtselt olu- seks põhjuseks on olnud, et paljud eesti kogudused ei ole suutnud oma majandust organiseerida võrdsele oma asukoha maade luterlike kogu- dustega, et rakendada noori tööjõude sellisel, et nad võiksid oma täie töö- jõu pühendada eesti kogudusele. Ena- mikule eesti kogudustele on olnud nende töös suurimaks takistuseks nn. passiivsed liikmed, kes ei ole küll kirikust ja kogudusest välja astunud, kuid kes ei korralda oma liikmemaksu, mis on väga tagasihid- lik võrreldes USA ja Kanada ingli- skeelt kõnelevate kogudustega.

Kiriku uus Peapiiskop K. Veem ja tema juhtimisel töötav Kirikuvalit- sus on hakanud astuma energilisi samme, et julgustada eesti noori usu- teaduse õppimise teele, neid vaimse- li ja majanduslikult toetada ja anda neile võimalus suurematest täie töö- kavaga töötavates eesti kogudustes saada praktilist väljõpet enne ise- seisvalt kogudustesse tööle asumist.

EELK Konsistooriumi liikmele praost Rudolf Kivirannale saabus nendel päevadel rõõmustav teade, et Argentiinas luterlikul usuteadust õpi- tav Ingo Tiit Jaagu seisab peatsel lõ- ppingimise eel. New Yorgi Eesti E.V. Luteri Usu Kogudus on juba aastaid seisnud ühenduses selle eesti noore usuteaduse õliõpilasega ja püüdnud tema õpinguga seoses olevaid majan- duslikke raskusi omapoolse toetusega kergendada.

Oma 16. jaanuari kirjas teatab stud. teol. Ingo Tiit Jaagu, et ta on juba jõudnud üsna lähedale usutea- duskonna lõpetimele ja ühtlasi asu- nud oma praktikasaastale. Noore eesti usuteaduse õliõpilase tublidusest kõ- teleb ka asjaolu, et tema proovias- tal on tema kätte usaldatud Taani koguduse hooldamine. Seoses oma uue ülesandega, mida ta täidab, on Ingo Jaagu asunud elama Buenos Ai- resis Taani kiriku juures asuvasse õpetaja korterisse. Tal tuleb kuus pi- dada kaks jumalateenistust ja võtta inimisi vastu koguduse kantselisel.

Eestlasena on temale kohaliku kiriku- valituse poolt usaldatud tähtis ja viljakas ülesanne, olla sidepidajaks Soome, Rootsi, Norra ja Taani kogu- duste vahel.

Noor Argentiinas Eesti Kirikule

S. Burenstam-Linder kõneleb Vabaduspäeval

Riigipäevalihte dotsent Staf- fan Burenstam-Linder.

Eesti Vabariigi aastapäeva aktu- sel on sel aastal rootsipoolseks kõ- nelajaks moderantide parti abiesi- mees Staffan Burenstam Linder.

Staffan Burenstam Linder on Root- si poliitilises elus üks tõusvaid tähti kelle temperamentsed, brillantselt sõ- nastatud esinemised parlamendi kõ- netoolis ja ajakirjanduse veergudel on aratanud üldist tähelepanu sisu- se värskeuse ja võitlushooga. Ta on praegu 41-aastane, Riigipäeva liige ja dotsent rahvamajanduse alal Han- delshögskola juures Stockholmis. Kü- lalisprofessorina esinenud loengute- ga Ameerika ülikoolides. Talt on ilmu- nud rida teeseid majanduslikel ja ühiskondlikel teemadel.

Aastapäeva aktus Stockholmis toi- mub pühapäeval, 25. veebruaril kl. 13 (kell 1 päeval) äsjareneveeritud Kontserthoone suures saalis – seega vanas tuntu, meie meelepärase ko- has. Kava on rikkalik ja mitmekesi- ne.

Aktuse pääsmed on eelmüügil tava- listel bürootundidel Eesti Rahvusfon- dis ja Kultuurikoondises (mõlemad asuvad Eesti Majas) ja pooleist tun- di enne aktuse algust Kontserthoone fuajees. On soovitat hankida pääs- med juba eelmüügil, et vältida tungimist ja sabasseismist.

Külastage
EESTI MAJA
WALLING. 34-I

valmiv vaimulik teatab praost R. Ki- virannale, et ta on väga huvitatud 1964. aastal tulema New Yorgi, et tutvuneda kirikliku tööga USA-s.

Arbetaren: Valitsus unustab rahvaste saatuse Baltikumis

Sündikalistide nädalaleht Arbetaren kirjutab veebruaris esimese nädala numbris ühenduses Läti Rahvusfondi poolt välja antud mag. Adolfs Šilde raamatuga va- stipanulikumise Lätis (The Resistance Movement in Latvia) ja Balti Komitee publikatsiooni "The Baltic States 1940-1972" järg- mist:

— Balti riigid Eesti, Läti ja Leedu ja nende saatuse unustab rootsi sotsiaaldemokraatlik vali-

tus meeldi ära oma välispoliitilise- vaatlustes. Olse nasendav on see täielik tundetus nende väikes- te rahvaste poliitilise ja kultuuri- lise iseseisvuse püüdluste vastu, mis teravalt on kontrastiks valit- suse ümself sügavale tundeksoo- sele teiste tragöödiatega mail- mas. Unustatakse ka kergesti ära asjaolu, et need rahvad ei paen- dunud passiivset vene võimu avalduste alla, vaid võitlesid kaua edasi relvadega käes."

Mart Org'i isikupärane kunst

Laup., 3. veebr. avati Mari Orgi järjekordne kunstinäitus galeris Färg och Form, Stureg. 36. Mart Org kuulub sellesse noorde kunstnikegeneratsiooni, kes oma kunstipetuse täies ulatuses on saanud Rootsis. Käesolev separaatinäitus on kunstniku neljas.

Hoolimata oma erandlikest kunstitööspidamistest nooremate rootsi kunstnike hulgas on ta alati saanud tunnustava ja hindava kriitika osaliseks rootsi arvustajate poolt ja ta näitusi on külastatud rohkearvuliselt. Ka selle näituse avapäeval olid ruumid publikust tulvil ja kunstnik sai oma austajailt rikkalikult lilli.

Mart Orgi õpetajaks on olnud Evert Lundquist ja Hugo Zuhr — esimene neist ekspressiivne asjade-maalija, teine klassistlike maastike viljeleja. Org ei ole aga ei ühe ega teise otsene "järeletulija"; ta motiivid on deskriptiivsemad ning kujundatud võiksema pastosse reljefusega kui Lundquistil ja ta maastikud on enamal määral läbivaatad kui Zubri rangelt kujundatud harmoonilised maastikupildid suuremaalt looduse-loodust. Ometi on aga Orgi kujundusvahendiks värv, mõnikord pastosseem, mõnikord lahjem, ja jontuur talvise mõttes on olematu.

Vahetevahel motiiviks käesoleval näitusel on maastik kitsamas mõttes. Suurel hulgal vanu oliivisalusi, aga ka õitsvaid aedu ja linnapilte vihmahitvat. Huvitav on võrrelda kahte maalil õitsvaid oliivisalusi, Mot afonen (16) ja Het dag (22). Esimene neist on suureformaadiline puudegrupp õhtuvalguses.

Suured puud sisestavad samalt tasapinnalt vaadatuina meie ees, jättes oma ühepinnalisesse peagu gobeläänimulje. Het dag seestast on vaadatud alt üles, kompositsioon on huvitavam ja perspektiiv annab maalile rikkalikult õhku ja elu. Näituse paremaid maale. Sama kompositsioonilist võtet on kasutatud ka maalides Trädgård (8), ja teataval määral ka Apricale i regn (1).

Impressionistlikult vahenditu mõju-ga on vihmamaalid Aoricalet, eriti väiksem neist, I regnet (13), mis veelgi kontsentreeritumalt annab edasi vihmameeleolu tagedal siluulisel kui suureformaadiline Apricale i regn, kus arhitektooniline tagapõhi viib vaataja meele laiali.

Kunstnikust teise pildi seekordsele näitusel annavad vaatajale ja figuur-maalid. Need on hoopis teises pintlikäsitluses ja erinevas kolooris. Värvikäsitlus näit. maalingsus Den gamla (9), Ark SAR S. Jensfelti portree (11), I ateljén (10) j.t. on soojemas pehmemas kolooris, õhukeses kerge värvikattega. Siin on kohati peagu olemas joonistatud vormi, mis täide-lud värviga.

Erandi vähemalt osaliselt moodus-tab Bärande kvinna (14), kus kanda-mi rohelus meenutab kunstniku jähedamaid tugevamaid maastikurohkeisi toone. Tõrred kaugesemõjuga ja hea perspektiivikäsitlusega maal. Võiks veel nimetada nõudliku kompositsio-niga Giganten it (6) ja tervelt kol-

Mart Org esineb galeris Färg och Form, Sturegatan 36.

mes maalil esitatud populaarsest ak-namotiivi, millist T. Bergmark 1971.a. näitusel lootsurikkalt analüü-sis.

Näituse motiivistik maastiku osas kannatab ehk teataval määral ühe-külguse all, aga motiivi kordus on ju karakteristlik impressionismi-lähedase kunstile. Ligne õitsemina-teeb aga näituse asjata pisut magu-salt romantiliseks. Figuratiivsel pool-ol on olnud eelmistel näitustel suu-

rem kaal ja ma ei mäleta, et need maalidugid siis oleksid olnud nii erineva värvikäsitlusega. Võib aga olla, et eksin.

Mart Org on oma kunstnikukarjääri algusest peale käinud isikupärast teed, jättes puutumatuna 60-ndaise aastase ulatuvast nonfiguratiivseist ja muudest moesundadest. Teised on viimaseil aastail ta valiku ses osas õigeks tunnistanud, et nemadki on hakanud maalima seda, mida näe-vad, eelistatult küll sotsiaalse pöördumise-ga. Org aga ei ole tendentsmaali-ja.

Tema maalid on "ainult" kunst, mitte poliitika. Ja see on sümpaatne. Käesolev näitus on järjekordest teändis, et isikupärastatud realism ei ole aegunud. Aga selle kõrval on kahtlemata eluõigus ka igal teist laadi kunstivormil. Eelduseks on ikkagi kunstniku elamuslik jõud (ja muidugi tehniline küllindivus), mis peab panna vaatajas vibreerima vastavad keeled. Kirjanduses loeme sama sõga-valdamusega realistlikku Solzhenit-sõni kui ka Betti Alveri ränkasket sümbolikat. Miks peaks see olema teisti kujutatavas kunstis.

Näitus jääb avatuks 21. veebruar-i-ni.

EEVI END

Hiiu-Saare pidu: "Oli naa tore, et pea kodus edasi irnuma"

Oma kant, ei oska teist kiita ega laita
aga eks ta võrrale vast vaadata
aita.
Aga et siin ilu või teab — mis
teistest ette,
seda siamaani pole märgunud met-
te.
Kivikäär, kadakad, püld — pea
heaks või pahaks...
ainult — ega elada mujal küll ei
tahaks...

Selle moto all kogunesid Göteborgi ja selle ümbruse hildlased ja saarla-sed 27. jaanuaril oma kümne aastase-lu juubeli-peole, mis toimus Munk-e-bäcki kooli setiskondikes ruumes.

Esimest korda toimus sarnane saa-
rerahva pidulik kogunemine kadu-nud Jakob Algase organiseerimisel,
8. septembril 1963 Samstadi Eesti las-te suvekodus ja sellest ajast alates
on neid kogunemisi korraldatud jär-jekindlalt igal aastal.

Peost osavõtjate arv on alati olnud
rahvarohke, kuid juubeli-peol paisus
see rekordiliseks ja kahjuks pidid
ruumipuudusel paljud peost loobu-ma.

Nagu alati, oli ka tänava peakava
tihe ja rikkalik. Üllatava ja meeldi-ga uudisena publikule oli Göteborgi
Eesti Meeskoori topeltkvarteti lavale
ilmumine, lts kandis ette koma lau-lu, teiste hulgas ka "Kuldrannake",
mis randlase südamele otse kui loo-dud.

"Lemmikud", kes aasta eest samal

peol esimest korda esinesid selle
nime all, olid ka nüüd kohal ja rõõ-mustasid oma kaunide ja hoogsate
lauludega kuulajaid. Ei usu, et ühegi
hildlase või saarlase silm jääks kül-
vaks, kuuldes neid laulmas: "Mu
kaunis kodusaar, meid vaid ühendab
taevakaar..."

Suurepäraseks vahelapaks oli Vir-me
Aasema ja Heino Pahlmani poolt
ettekantud "Muhude mured". Tõsi-sed mured, kuid publik ei saanud
neile muuga, kui naruga kaasa ela-da.

Pilli Juss oli juubelpäevaks loo-nud "puht uue loo" nagu ta ise ütles
ja kandis selle omal "kaherealisel"
meisterlikult ette.

Sõrvelane Laas Ooselg, kes tänavu
pühitseb pma 85.a. sünnipäeva rää-kis loo, kuidas Hiiutua ja Saaremaa
"nekrutid käisid liikus", kinnitades
ise, et tema räägib "sula tött".

Iga etteaste vahelole sobis mõni hiiu
nali või värs ja kui pidu varajastel
homniku tundidel lõppes, arvas üks
pidulistest: "See oli naa tore, et ma
pea veel kodus edasi irnuma..."

Peo perenaised olid katnud laua
rikkalikult omavalmistatud külmade
toitudega, kus muude hõrgutiste hul-gas ei puudunud ka "merehulgu-s".

Peo toimkond tänab siinkohal vee-

cordisel kõiki abivalmis isikuid kes
juba varem ja ka viimasel peol oma
lahket kaasabi pole keelanud nii ees-kava täitmisel, kui ka abi eesti pere-naistele.

Kursused noortele eelseisval suvel

Käesoleval suvel toimub terve rida kursusi eesti noortejuhitidele ja noortele, milliseid korraldab Eesti Noortetöö kas üksi või siis koostöös teiste organisatsioonidega. Piiramatul arvul võtavad vastu noori sporti-ja laskelaagri ajal toimuv kursus, samuti skautjuhtide kursus Meisakod-us, teistel kursustel on osavõtjate arv maksimeeritud. Kohe pärast eel-registreerimist tehakse esialgne valik, millest teatatakse osavõtjatele. Eelregistreerimised tulevad saata Eesti Noortetööle, Wallingatan 34, 111 24 Stockholm, kuni 1. märtsini.

Kursused on järgmised:

Laagrijuhtide kursus 28. aprill — 1. mai Meisakodus. Kursus toimub Maleva läbiviimisel Mõeldud gaid-ja skautjuhtidele 1975.a. Maailmaalag-ri juhtide ettevalmistuseks. Osavõtu-maks krooni 25.-.

Sporti- ja laskelaager 31. mai — 2. juuni Ostertäljes. Kursus toimub koos laagriga Södertälje laskurklubi läbiviimisel. Mõeldud kõikidele eesti noortele ja noortejuhitidele. Vanuse alamäär 12. aastat. Osavõtumaks kõigile 15.- krooni.

Tunecia kursus noortejuhitidele 4. — 11. juunini. Sousse's Põhja-Aafri-
kas. Kursusest võivad osavõtta eesti noortejuhid, vanuse alamäär 17 aas-tat. Nüudeks on, et peab aktiivselt tegutsema noortejuhina mõnes eesti organisatsioonis. Arvesse võetakse ka geograafilist jaotust.

Osavõtumaks on Kopenhaagenist/ Malmööst lennates krooni 300.-. Elami-ne toimub esmajärgluses Marhaba hotellis täispansioniga. On võimalik jääda peale kursust ka ühele puhku-

snädalale selle eest juurde makstes. **Skaudijuhtide kursus** 15. juuli — 22. juuli Meisakodus. Kursus mõel-dud gaid- ja skautjuhtidele. Täpse-mat informatsiooni saab hõpondate kaudu otse Malevalt. Osavõtumaks 25.- krooni.

Eesti Rahvalüükooli Gimnas 29. juuli — 12. augusti Gimos. Läbiviieks on Rootsi Eestlaste Esindus. See juba 13. suvekursus on avatud kõigile eesti noortele 17 -35. aasta vanuses. Osavõtumaks selgub hiljem. Täpsemat informatsiooni võib saada ka REE te-lefonil 08/67 70 53.

Väljaspool seda ka algab tege-vust märtsis Eesti Noorte raadioama-tööride klubi Stockholmis. Inf. A. Paasil tel. 0753/318 83.

Kursuste odavam hinnad olemavad eesti Komitee Noortetöö riigitoetus-
test ja on normaalselt ca pool tegeli-kust kursuse hinnast. Mänelpool on kursuse hind veelgi madalam kuna see oleb ka kaaskorraldava noorte-organisatsiooni omapoolsest toetu-sel/juurdemakstus.

Ville Tõpsi maal "Rikoshett" II.

Ville Tõpsi kunst Norrköpingi E. Kodus

Esimene sellenaadilise üritusena Norrköpingi uues Eesti Kodus ava-takse laupäeval, 17. veebruaril kell 14.00 Ville Tõpsi kunstinäitus.

Ville Tõps on varem esinenud ühi-snäitustel nii eesti kui ka rootsi poo-l ja esines mõeldud aastat märtsis Stockholmis Eesti Majas ning oktoob-
ris "Galeri Drakenis".

Seekordsel näitusel Norrköpingi Eesti Kodus esitab kunstnik maale, värvgraaafika ja kollazhe temale üsna isikupärase perspektiivlikus, vol-dilises stiilis.

Näitus jääb avatuks 4. märtsini.

Liikumisi läbi raudeesriide

Okupeeritud kodumaa teatel vii-bisid Rootsis sugulaste juures Jaan Port ja Alide Kööp ning isa juures Milvi Kivioja. Lõuna-Aafrikas kü-l-las sugulasi Leili Saadoja.

Hiiu-Saare juubeli-peo perenaised. Vasakult Lille Liiwa, Miralda Rääm, Anette Vesmes, Helju Broberg, Linda Palm, Sirkka Engso ja Elsa Tõru. (EPL-foto Kopler).

Poisid rööviti orjadeks

COLOMBO — Tseiloni valitsus avaldas rapordi, mille kohaselt on sada noort poissi politseil, sõjaväe ja mereväe abiga ühelt väikeselt saartegrupilt sada miili Colombost eemal ära toodud. Poisid oli saartele vägivaldselt sealsete kalurite poolt viidud ja poisteväest oli saanud kalurite orjakeri, kes pidid raskest tööd tegema viletsa leivapala eest.

Suurest päästeoperatsioonist võisid osa patrull-laevad ja helikopterid. Politseil tekkis kahtlus, et midagi on kuskil viitu kui ta hakkas mitmetest linnadest, eelkõige pealinn Colombo, saama teateid, et noored poisid on linnatänavail jäljetult kaduma läinud kas teel kooli või koju. Saja päistetud poisi vanus oli 8–14 aasta vahel.

Hohaliku elu

JÖNKÖPING

EV aastapäev

Eesti Vabariigi 55. aastapäev peetakse laupäeval, 17. veebruaril kell 17 (muudetud aeg) Kristiina koguduse majas, sissekõik kirikusseil plat-silt. Kavas püevakohane sõnavõtt fil-mag. Richard Norvellilt, värvi film Eesti Päevadest Kanadas, Esto-72. Deklamatsioon ja ühislaule. Peale kavalist osa loterii ja ühine koosviibimine kohvilauas. Korraldajad ütlevad kõigile tere tulemast.

STOCKHOLM

Peakoosolek

Eesti Sõjaväeliste Kapitali peakoosolek peetakse Eesti Majas, Walling, 34 püevapäeval, 11. märtsil kl. 14. Päevakord: Koosoleku avamine ja rakendamine, koosoleku seaduspärasuse kinnitamine, tegevuse ja rahalised aruanded, juhatuse vastutusest vabastamine, ESK edaspidise tegevuse küsimus, valimised pöhi kirja järele, koosolekul algatatud küsimused, ESK pöhi kirja par. 6 alusel on küsitlev teade kutse liikmeile peakoosolekut osavõtmiseks.

SÖDERKÖPING

Tänuavaldus

Avaldan südamluuku tänu kõikidele, kes mind nii rohkearvuliselt minu tähtpäeval mees pidasid.

AADU KAJASSAAR

Soome orden eestlastele

TORONTO (OPEL) — Soome Relvavendade Liidu poolt korraldatud marssal Mannerheimi mälestusaktusel Torontos andis Soome aspreskoni Sven Stadius üle kuuksle teenekale isikule Kanadas Karjala Kanneksle mälestustsümbol (Muisto-risti) ja diploma, milles üteldakse, et aumärgid on aneetatud panuse eest Karjala Kanneksle vüütluses. Ristissajate hulgas oli kolm eestlast — konsul Ilmar Heinsoo, õpetaja Oskar Puhm ja kunstnik Endel Ruberg.

METSAKODU UUDISMAA

POSTIARVE 694771 FALKÖPING

VABAÕHUPIIRKOND EESTI
SKAUTLIKELE NOORTELE

Hiiulaste koosviibimiselt Göteborgis (EPL-foto Kopler).

Saunavihad eesti rahvatraditsioonis

Mõistatus märkis, et "hani haljas, püü paljas, nina niinega seotud." See on saunaviht, mille tähtsuse rõhutamiseks vanasõnadest võrreldi, et "saun vihatu on niisama kui voodi naiseta" ja et "viht on sauna, liha supi maitse" (kaarma). Vihatemiseks kõige sobivamaks peeti arukase oksa. Harva kasutati selleks soo- ja maarakase oksa. Üldse pidid vihatas kasutatavad kaseokad (Lõuna-Eestis: lehese) olema painduvad, pärinevad nooremalt puudest ja pehmelehelised. Oksad lõigati kaskedelt noaga, kusjuures ladvad jäeti puutuma.

Vihatete lõikamine ja toomine oli omaette rituaal. Ebasobivaks peeti lehesse valimist kaselt, mille läheduses asus sipelgapesa. Kui sarnast vihta kasutati, hakkas keha sügelema. Kuid vihateks ebasobivad olid ka vanad, kuivanud ja krobelist lehtedega oksad. Need võisid tekitada vihtlemisel käärni. Samuti võis haigusi põhjustada viht, mis tehti kasest, mille juure all oli kivi. Kui kasutati vihta, mille okste küljes urvad, võisid vihtlejad tulla paised.

Lehesed mindi tooma tavaliselt mitmekesi. Peamiselt oli see naiste töö. Kuid sageli käisid vihaoks kiimpu. Kui mets oli ligidalt, kanti lehesed seljas kogu, kaugemalt aga toodi hobusega.

Lõuna-Eestis nimetati vihatete tootjaid lehesel käijateks. Oksad soeti nõori, kase- või toomingaoksaga kimpu. Kui mets oli ligidalt, kanti lehesed seljas kogu, kaugemalt aga toodi hobusega.

Lehesetoomiseks peeti üldiselt kõige sobivamaks jaapüevaeleest aega, sest pärast jaani "tungs teras lehtedesse", ja seepärast ei olnud siis enam hea vihtu teha. Kuid oli ka teisi põhjusi. Näiteks arvati olevat enne, jaani tehtud vihtadel terven-dava mõju. Nii usuti Setumaa, et enne heinasaja algust sisaldasid kaselehted paljude haiguste vastaseid roh-tusid.

Kohati toodi vihaoks isegi jaanilaupäeval, sest jaanilaupäeval toodud okstest vihatu vihtlemine pidi tegema kogu eluaja nooreks ja ilusaks (Kadrina).

Vihtade tegemiseks kõige sobivamaks ajaks peeti vana kuud, sest "vanal kuul tehtud viha sees oli üheksa rohtu, noorel kuul tehtud viha sees seitse haigust" (Võrumaa). Ennekoiki pidi noorel kuul tehtud viht tekitama sügelusi ja käärni.

Ostarbekohaseks peeti vihtade tegemine kas neljapäeval või laupäeval, sest siis nad pidid saama pehmed ja lõhnavad. Saarlased ja hiiulased pidasid vihatemise silmas ka tuult, sest vihtu tuli teha pehme tuulega, siis said nad pehmed.

Vihtu tehti rehe all või kusagil mujal vilus (räästa all, aidatrepil). Kõitmiseks kasutati takust nõori või kanga lõpetamisel saadud lõimeotsi, randades ka vanu võrgunõore. Kuid kohati valmistati vihakõidised ka pärnanilvest või kaseokstest. Vihad kõideti paariviisi kokku, lõidi raiepa-lt otsad terava kirvega tasaseks ja pandi siis latile vilusse ja õhurikkase kohta kuivama.

Viht tuli teha hästi ja oskusi-kult. Eriti kardeti vihtade lagunemist saunas, sest see pidi olema halvaks endeks ning võis tähendada kadu ja lagunemist tervele majapidamisele. Kuid korralikkust nõuti ka jäätmete osas. Kõik oksad-lehed, mis tegemisel maha pudenud, tuli kogu kogu ja kusagile kõrvalisse kohta viia. Keelu alla kuulus nende põletamine.

Viht, mida inimene vajas kogu eluaja, alates varasest lõpsest kuni raugeni, kuulus muistsete tööspidamiste kohaselt nende eseme-te hulka, mida võis tarvis tulla ka veel peale surma. Vana-kombe kohaselt pandi viht surnule kirstu kaasa. Lõuna-Eestis pandi kirstu sama viht, millega surnut pesti, Lõuna-Harjumaal koguni kaks uut vihta.

Lisaks oli veel kombeks vanadest vihtadest ahjuluua tegemine. Seda peeti eriliseks oskuseks. Selle tötti pidi vanasti ka mehelemineja tiit-laps kinnitama kolme töoga toime tulema. Need olid — ahjuluua sidumine, kotikanga kudumine ja seasoolikate puhastamine. (LTE).

Akad. eksamid

Stockholmi Karolinska Instituteti lõpetas arstina med. lic. kraadiga Matti Anniko. (Korp. Frat. Estica).

Lundi ülikooli lõpetas fil. mag. astmega Pillema Laas-Pae (Korp. Filiae Patriae).

Stockholmi ülikooli matemaatika-loodusteaduskonna lõpetas fil. kand. astmega Jüri Lepisk, Enskede.

Stockholmi ülikooli humanistliku fakulteedi lõpetas fil. kand. astmega Barbro Frööm, Solna.

Göteborgi ülikooli ühiskonnateadus-likus fakulteedis saavutas fil.lic. kraadi Rein Tomson Göteborgist.

Noorte raadio- amatööride klubi astus tegevusse

Sügisel on mitmel korral olnud juttu, et oleks tore asutada eesti noorte raadioamatööride klubi. Selle mõtte algatajaks on olnud Ants Paas Södertäljest. Peale mitmeid ettevalmistusi peeti Eesti Noortetöö ruumides asutamis koosolek, kuna huvi "peilmine" noorte hulgas on näidanud, et hulk eesti noori oleks huvitatud klubi tegevusest. Asutamis koosolekul olid kohal Stockholm lipkondade ja mitme teise eesti noortegrupi esindajad. Klubi asutajati ja valiti ka ajutine juhatus ja otsustati tegevusega alustada märtsi kuul.

Koosolekust võttis osa paarikümne isiku ümber, nii et ruumid jäid kitsaks. Koosoleku juhatajaks valiti Ants Paas ja protokolli jaoks Riiks Norvell. Skautliku Maleva esindajana teatas Tõllu Hanson, et Maleva juhatus on täielikult positiivne sellise klubi asutamiseks.

Leiti, et organisatoorselt oleks kõige sobivam kui klubi rootslaste juures registreeritakse skautide klubina, kusjuures klubil oleks oma postigiro ja oma iseseisev majandus.

Riiks Norvell selgitas millised majanduslikud võimalused on Eesti Noortetööl abi andmiseks. Otsustati pöörduda Eesti Maja poole, et alumi-sel korral valmivates noorte ruumi-des saaks ka raadioamatöörid oma nurga. Selgus, et on saadunud kirju ja telefonikõnesid, kus teistes eesti noorte keskustes on avaldatud huvi samalaadse tegevuse vastu.

Fred Sibul, kes on tegutsenud raadioamatöörina juba mitukümmend aastat andis vägagi huvitava ülevaate radiokontaktide võimalustele üle piiride ja kontinentide, märkides et tal on pidevaid kontak-te eesti raadioamatööridega välismaal ja et nad kasutavad omavahelistel kontaktidel eesti keelt.

Sibul andis ka puht tehnilist ülevaadet raadioamatööri tööst ja võimalustest. Sibulale esitati hulk küsimusi, saades temalt siis asjalikke selgitusi. Kohapeal selgus ka, et üks eesti noortest poistest, Zvald Koitsalu, oli täiesti kodus raadioasjanduses, olles tegutsenud rootsi klubis. Ka Karu lipkonna skaudid on Harri Sipa ja Peeter Mihkla selgituse kohaselt kaugenat aega tegutsenud samalaadse tegevusega. Ülevaade raadioamatööride tegevusest ja nüüetist on varem ilmunud Eesti Päevalehes veergudel.

Valiti ka ajutine juhatus raadioamatööride klubile: Evald Koitsalu, Peeter Mihkla, Harry Sepp ja Ants Pius, viimane ka järgmise koosole-

ku kokkukutsujaks. Raadiojaama "juhatajaks" stationsföreständare A-litsentsi omanik Fred Sibul, Kontaktimeesteks oleks Eesti Noortetöoga Riiks Norvell, Skautliku Maleva Tõllu Hanson ja Melsakoduga Ivar Valvet.

Peale koosolekut näitas Ants Paas veel huvitavaid dia-pilte raadioamatööride tegevusest ja siis mindi lahku kindlas usus ja veendumuses, et klubi tegevus leiab head vastukä, sest noored praegusel ajal on huvitatud "tehnilistest" asjadest.

Idaeuroopa pögenike koostöö

Ida-Euroopa Pögenike Koostöökomisjon on organisatsioon nimeks, mis on organiseeritud ungari pögenike algatusel. 23. jaanuaril toimus Rootsi Eestlaste Esinduses nüüpidamine, kus ülevaate organisatsioon kohta andis Alexander Bedö.

Ungari Noorsõlilistid kutsusid sel-lega liituma ja Balti Koostöökomisjoni alalisi liikmesorganisatsioonide, seega Es.ndust, Läti Kesknõukogu ja Leedu ühingud, milliste esindajateks olid Olaf Muruk ja Ahti Pae, Imants Freimanis, Valentinas Vilkenas ning J. Pienlezeny Poola Pögenikenõukogust Rootsis võtsid osa.

Alexander Bedö esitas statistilisi andmeid viimastel aastatel Rootsis välja- või tagasisaadetud pögenike kohta. Andmeist selgus, et 1968 kuni 1972 aasta III-da veerandini on välja-saatmistest arv-enam kui kahekordistunud.

Nüüpidamisel, mis kandis informatiivset loomu, esitati ülevaated eri rahvusgruppide organisatsioonide ning probleemide kohta. Lähem selgukohavõtt uue organisatsiooniga liitumiseks tehakse käesoleva kuu jook-sul.

Eestlaste esinduskogu USA-s arutas eestluse päevaküsimusi

NEW YORK (VES) — Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides esinduskogu koosolek langes kokku vaherahu saabumisega Vietnamis. "Loodame, et see on alguseks maailma rahule ja maailma rahvaste vabastamiseks, kaasa arvatud meie kodumaa," ütles esimees Ilmar Ploor esinduskogu istungit avades. Ploor rõhutas, et USA-eestlaste valitud esinduse peategevus eks on aasta jooksul olnud välisvõitlus, mille osaks on olnud ka rahvus-kultuuriline töö.

Kõneleja jätkas:

— Meie kodumaad, Eestit, ähvardab tõsine oht. On juba meie kõigile teada, et Moskva tahab nii Eestit kui ka teisi Balti riike venestada. Neil päevil tõi "N.Y. Times" teate, et N. Venes kavatsetakse teha muudatusi osariigi piirides. Meie ei tea täpsemalt, milles need muudatused seisnevad, kuid päris tõenäoliselt on need ühenduses Moskva venestamis-püüdlustega. Seal võidakse, näiteks, suurendada etniliste osariikide piire, Eesti piir viia kas või Leningradi lähikaudesse. Mida see tähendaks? Muidugi seda, et Eesti piirid suureneksid ja eestlased jääksid selles suurendatud riigis venelaste keskel vähemusrühmeks.

Läänemaailmas on organisatsioon, kes püüab päästa jäävimeist kas mingit haruldastki jäävat taimet või loomaliiki. Selleks antakse toetusi ja ohverdatakse palju energiat. Kuid kui käimas on rahvaste hävitamine, siis ei liiguta keegi sõrme!

Arvestades selle ohuga, peaksime sin vabas maailmas võitlema täies üksmeelse, kuid selle asemel kulutama lihtsalt energiat omavahelistele hõõrumistele.

Kõneleja soovitas noortel liituda USA erakondadega, et viimasel ajal parameini mõistma panna meie probleeme ja nii toetada Eesti kasuks. Ilmar Ploor taunis ka üleorganisatsioonist eestlaste hulgas, mis kiitustab jõudu eriti kohalikus elus. Kahe

abistamisorganisatsiooni asemel jatkaks ühest, kahe kogudusegi puhul jatkaks ühest.

ERNST JAAKSONI SÖNAVÕTT

Eesti Vabariigi esindaja Ernst Jaakson oma tervitussõnavõttus ütles:

— Iga mõeldava aastaga hakab ikka rohkem ja selgemalt esile kerki-ma küsimus, kuidas saab meie rahvas oma põlised isade maal vastu panna Nõukogude Venest tulevate survele, mis teda kurnab mitte ainult oma majandusliku ekspluaatsio-niga, vaid ähvardab lämmatada ve-nestamise laaviniga.

Venelaste sissevool Eestisse sünnib võrdlemisi vaikelt, kuid süste-maatiiselt.

Nõukogude Vene statistilised and-med ei ole kunagi olnud usaldusväär-sed. Nende manipulatsioon Moskvas sünnib sama mustri järgi, nagu näi-taks 1940. aastal, mil Balti riikides kommunistliku partei poolt korralda-tud nn. valimiste tulemuste andmed olid läänemaailmas välja kuulutatud 24 tundi enne nende "hääletuse" lõ-petamist. Kõik teated, mis nüüd Ees-tist vabasse maailma tulevad, kõnele-vad peamiselt suurest vihat, mis on järjest kasvamas meie rahva hulgas sissevoolava võõra elemendi vastu.

Uhe rahva hävitamine, ükskõik mis moel, milliste abinõudega või millisel ajavahemikul, on genotsiit ja rahvusvaheline kuritegu. Selle vastu peame protesteerima ja vaba maail-ma tähelepanu sellele juhtima.

Kahjuks pole maailmas ühtki rahvusvahelist võimu, kes otsus-taks rahvaste õiguslike küsimuste üle ja suudaks oma otsusi täide viia. UNO on võimetu lahendama põhilisi konflikte vaba ja kommu-nistliku maailma vahel, isegi avaliku arvamise foorumina on UNO re-nomee viimaste aastate kestel tuge-vasti langenud.

Meie saame oma probleemides apelleerida vaid nende riikide va-litsuste poole, kes meie rahva õigu-si on põhimõtteliselt toetanud ja kes Eesti ja teiste Balti riikide anastamist Nõukogude Vene poolt ei ole tunnustanud.

Nende riikide esirase on kindlalt seisnud Ameerika Ühendriigid, mil-lest on kõige paremini teadlik Ameerika esiklaskond. Meie hindame kõrgelt seda moraalselt toetust, mis eesti rahvale on osutatud Ühendriikide mõlemi partei vahel-duvate valitsuste kui ka rahvasa-aadikute ja senaatorite poolt paljude aastate kestel. See faktiline olu-kord on olnud üheks määravaks teguriks meie välisvõitluse kujunemisel.

Tuleb ka meelde pidada, et Eesti välisesindajad saavad kaitsla Eesti riigi õigusi vaid siis maades, kus nad on ametlikult tunnustatud. Kui nende staatus ei vasta alati normaalsetele aegade nõuetele, täida-vad nad siiski oma ülesandeid an-tud võimaluste piires. Näib va-hel, nagu mõnes meie ringkonnas ei osata või ei taheta sellest üleri-isa saada, ning väljendatakse avaliku mõtteid, mis käivad risli va-stu tõelolevate ja on kahjulikud meie välisvõitluse üldisnõukohast.

Meil jääb vaid loota, et raskused mis ühel või teisel pool meie ühis-konnas tekitavad aeg-ajalt arusaama-tusi, leivavad hea tahte juures mõis-tlikku suhtumist ja soliidset käitlust. Kõige rohkem sooviks mina, et mõ-ned omavahelised tõkised parema ja sõbralikuma õhkkonna loomiseks kõi-gi meie võitlusorganisatsioonide va-hel eemaldatuseks meie üldrahvuslike peaseisuride huvides. Peame alati meenutama, et meid kõiki seob meie va-maalid püüdnud loajaluse oma rahva vastu, keele vabaduse ja iseseisvuse eest meie seisame.

Koolide Keskuse juhataja Gaston O. Raadvee andis aruande arutamisel ülevaate eesti koolide olukorrast. Ta ütles, et töö selles alal jatkub endi-selt ja m.a. kasvas eesti koolides õpi-laste arv 9 võrra. Kuid kõige selle juures on meie nooruse keskel eesti keel suures hädas.

Eesti kooli astujatest on juba umbes pooled, kes eesti keelest ei saa aru, kuna nende kodus kõnel-dakse inglise keelt.

Miks seda tehakse, on küsimus, mida on segitatud, kuid mis pole ühe osa lastevanemate juures nagu kõlapinda leidnud. Aruandja ütles: Kui laps oma kodus ei saa kõnelda eesti keelt, siis ära toodagu teda ka eesti kooli.

Aruandja toonitas veel vajadust täienduskoolide õpperaamatute mo-derniseerimiseks ja täienduskoolide õpperingide loomiseks, kas eesti noo-red võiksid tegutseda pärast 13-ndat eluaastat, s.o. pärast kooli lõpetamist. Mõnel pool seegusevõrd ringid juba tegutsesid. Kavas on veel noor-te sõnaraamatud väljaandmine, ka-leiduks 800-1000 eesti sõna, kuid see algatus pole leidnud poolehoidu meie keelemeeste juures. Läppeks kriipsu-tas aruandja alla mag. H. Rajamaa küllaskäiku, mis tõi koolide alla pal-ju värskest ja elevust.

KIRIKU PARALLELSMID

Rudolf Troost Baltimorest peatus

Ernst Jaakson, E. V. esindaja

Ilmar Ploor, RVN esimees.

mitmekordsete eesti koguduste küsi-musel ja leidis, et Konsistoorium peaks kaaluma koguduste koondami-si. Pareim oleks ühes keskuskes täis kirik ja üks kogudus, kui kaks-kolm tühja kirikut. Johanna Kase New Yorgist leidis, et siin ei seisa küsi-mus mitte rahvas, vaid õpetajates. Viga seisnevat selles, et iga õpetaja tahab, et tal oleks tingimata oma ko-gudus.

Majandusaruanne oli tasakaalus 26.067 dollaril. Seejuures oli eestlaste annetuspanus rekordiline, ulatudes esmakordselt üle 20.000 dollari — 20.576 dollarit.

KUS TOIMUVAD EESTI PÄEVAD?

Järgmiste Ülemaailmsete Eesti Päe-vade küsimuses oli Tõnu Parming esitanud koosolekule oma seisukoha kirjalikult.

Ta soovitas neid pidada Rootsis, lei-des, et 1976.a. USA juubelpidustused võiksid meie pidustusi varjutada.

Soovitas hiljem sõnavõttu päevade läbiviimisel kontakt luua ka Rootsi Rahvusnõukogu ja E. Komiteega, kes see Ü.E. Kesknõukogule meeldib või mitte.

Eduard Vallaste teatas, et ek. liige Endel Kuik on saanud oma seisuko-ha kirjalikult, pooldades pidustuste asukohana USA-d. Vaikse Lugu ütles, et ka Connecticut teeb eellõid, et selgitada, kas päevi poleks võima-lik seal korraldada.

Küsimus tuleb lähemalt arutuse-

le Rahvusorganisatsioonide kongres-sil.

Rohket arutlust tekitas T. Parmin-gu kirjalik ettepanek eelarve suhtes: annetada igale Metsaühikoolist osavõt-jale USA-s Eesti Õigekeeluse sõna-raamat ja "Tulimulla" aastatellimine nendele, kes vähemalt vähemalt kol-mandat korda MÜ-st osa võtavad. Edasi soovitas välja kuulutada 700-juhann Simonson tegi töökava juu-res täiendustettepaneku, alustada ko-hesest ettevalmistusi Ühendriikide 200 a. juubeliks, mis on 1976. aastal.

Ta soovitas selleks puhuks välja anda ka ingliskeelset teost, milles antaks ülevaadet sellest, missugune on olnud aegade kestel eestlaste pa-nus Ühendriikidele.

Sellelaadisi väljaandeid kavatsesid ka teised rahvad. Ameeriklaste suur-juubelit soovitas J. Simonson igati kasutada ka meie rahvuskuultuuri tü-vustamiseks. Edasi ta soovitas kuul-da veebruar eesti ajaloo kuurks, nagu see on ka ameeriklastel. Meil on veebruaris palju kõige olulise-maid sündmusi, näit. Eesti Vabariigi väljakuulutamise, president K. Päsi sünnipäev ja Tartu rahulepingu al-takirjutamine.

● Lakewoodis, New Jersey osariig-is USA-s tähistas oma 70-a. sünni-päeva chitunalat tegutses Ernst Luehik, kes iseseisvuse ajal teenis kapteni auhkrasid kaitseministeer-iumis käsundusoluhvitserina.

Kompartei saatis oma liikmeid optantidena iseseisvunud Eestisse

Väga harva juhtub, et Kremli võimud võtavad omats oma tegusid. Mõnikord see siiski sünnib, pool-kogemata ja teiste sündmuste varjus. Üks niisugune oma pörandaluse tegevuse omaksvõtmise johtus okup. Eestis novembris, ühes vene kompartei eestikeelse väljaandega. Nimelt ilmutub okup. Eestis partei keskkomitee väljaandud propagandabrosüür "Küsimused ja vastused". Selle mõeldud aasta novembris on vastatud küsimusele "Kuidas toimus opteerimine Eesti kodakondsusse pärast Tartu rahu?"

Küsimuse oli esitanud keegi V. Vou Otepäält ja sellele vastas propa-gandist M. Graf. Ta annab lühikesed ülevaate pärast Vabadussõda ja rahu-lepingu sõlmimist Venemaale jäänud eestlaste asumistest vabasse Eestisse.

Teatavasti elas Venes ligi veerand miljonit eestlast. Graf reidutseerib selle arvu 200.000-nele. Neist märgib ta Eestisse asununa 37.578 inimest. Opteerimisvalveid oli aga esitatud 106.067.

Miks osa jäeti rahuldumata, seda ei märgita lähemalt. Küll väidetakse, et Eesti opteerimiskomisjon oli optee-rujate nimestikust maha tõmmanud mõned kommunistid!

Võime siinkohal lisada, et paljud Venes asunud eestlastid jäid sel ajal tagasi asumata kodumaale majandus-likel põhjustel. Neil ei olnud Venes kogu-tud varad, peamiselt tead. jne. näol. Neid ei reatistatud maha jätta. Teadmata oli siis ka käitumine Vene võimude poolt, mis neid ootaks.

Venemaale jäänustid hukkas kom-munistlik tirannia kümmed tuhan-ded eestlased oma orjalaagris, nagu see nüüd on kindlakujuliselt teata-vaks saanud väljapääsenud tunnistajate kaudu.

Huvitav on aga kirjatükki lõpus Kremli agitaatori M. Grafi poolt omaksvõtmine, et N. Vene valitsus opteerujate sekka sokutas oma agen-

te. Ta kirjutab:

"Võib lisada, et kodanliku Eesti tüüklisklassi revolutsioonilise võitluse edendamise huvides kasutas EKP keskkomitee opteerimist ka kui legaalselt partei ridade täiendamis moodust. Nii tegi Petrogradis asuv EKP keskkomitee Venemaa büroo mõnele (näit. Grünbachile, V. Roobachile, J. Vakkerile jt.) ülesandeks tulla "optandina" kodanlikku Eestisse ja võtta siin aktiivset osa tüürahva revolutsioonilise võitluse organiseerimises. Sealjuures olustati jga Nõukogude-maali kodanlikku Eestisse "opteeru-ma" kommunisti küsimus indivi-duaalselt EKP keskkomitees.

Sellega võetakse esimest korda õi-geks Vene agentide saatmine Eestis-se, mis oli ka koheseks rahulepingu rikkumiseks.

● USA lennukompanii Southern Airways sai Kumba valitsusasutis-tes lubaduse, et tagasi makstakse 2 milj. dollari, mis kompanii no-venbrikuks maksis kolmele lennu-kirjõvile ja missugune summa välisestlari ära võeti nende maandu-misel Kuubas.

● Maria ja Peeter Tarkpeale sün-dis Nõykõping 2. veebruaril tütar teise lapsena.

Eestlased on ainuke vähemus Rootsis, kel on kaks korda nädalas ilmuv informatsiooni- ja uudiste-leht päevaajakirjanduse tüübist, eestluse häälekandja

EESTI PÄEVA-LEHT

Seda eelist on eesti rahvusgrupil põhjust hoida üldise kogunemisega tellijaskonda. Rootsi ajakirjandusel on rasked ajad ja neile antakse riiklikku abi. Eesti ajalehte ei aita aga keegi muu kui eestlased ise. Seepärast on oluline, et

kõik eestlased on eesti ajalehe TELLIJAD

Helistage EPL talitusele tel. 08/21 84 46. Paneme Teile ajalehe käima. Või tellige otse kõikidest posti-asutustest Rootsis ja Skandinaavias.

Armaat sugulast ja sõpra

Kol.-leitnant

Arnold Under'it

mälestavad kurbuses

LEIDA ja OSKAR KUUSMA
lastega

Armast sõpra

Sv.lendur

Kol.-leitnant

Arnold Under'it

leinavad kurbuses

IRENE ja KURT MATSON

Vahikselt üinus meie ema ja

Alvi Reigo

Sünd. 15.6.1890 Saaremaal

Surm. 4.2.1973 Soolas

Mälestab sügavas leinas

POEG PEREKONNAGA

Renata Lipp-
Malmquist 60

Renata Lipp-Malmquist.

11. veebruaril sai 60-aastaseks Sundsvallis elunev ruhutendlane Renata Lipp-Malmquist.

Jubilar, kes tähtab oma mehe Nils Malmquisti juhtimisel olevas apteegis "Lejonet" Sundsvallis, viibis sünnipäeval külas Torontos oma venna Rudolf Lipu ja tema abikaasa Riina Reiniku juures.

Üinus minu kallis ema

Anna Siim

n-na Weske

Sünd. 8. 11. 1877 Põltsamaal
Surm. 8. 2. 1973 Malmö

Sügavas leinas

AUNE

Matusetalitus toimub laupäeval,
17. veebruaril kell 11.00
Trons kabelis Linnhamnis.

Lahkunud head sõpra

August Pilt'i

mälestavad leinas

KARL HALLIK

GUSTAV PAALBERG

OSKAR MALK

ALEKSANDER SUURNA
perekondadega

Armast ema, ämma ja vanaema

Elena Raid'i

Sünd. 4. 12. 1882 Tõstamaal
Surm. 5. 2. 1973 Pärnus

leinavad

TUTAR PEREKONNAGA

Rootsis

POEG ABIKAASAGA
AustraaliasEma süda, armu süda,
Puhutab kallim ilma peal,
Ikka tahan kiita teda,
Kuni kõlab minu hääl.Eduard Gustav
Horn'iArmast abikaasat, kallist isa
ja vanaisamälestavad vaikes leinas tema
V surma-aastapäeval 15. veebruaril.ABIKAASA
LAPSED ja LASTELAPSED

TV Torsdag

Skol-TV:

9.00—9.20 Sju gissel. 2. Naturkatastrofer. Gymnasiet.
11.00—11.15 En français. Färg.
16.30—16.45 Benny. Färg.
17.30—17.35 Regionalt: Östblick.
17.55 Meddelanden.
18.00 TV-nytt, väder.
18.05 Ventilen. Färg.
18.30 Matsju. Färg.
19.30 Allsköns musik — direktsändning från Operan i Stockholm, där man generalrepeterar Drottning Jag av Stig Claesson, Slass, och Karl-Erik Welin.20.10 Tag plats! Färg. Svea kanal bjuder på en sorglustig resa gen Sverige.
20.30 Vattenfåglar. Färg. Fågellivet i Narran Lake i Australien.

21.00 Aktuellt med TV-nytt.

21.30 Väder.

21.35 Nichols från Nichols. Färg. Amerikansk västern om en sheriff som inte vill vara sheriff. I titelrollen: James Garner.

22.25 TV-nytt, väder.

22.30—23.00 Våra massmedier. Medverk. Gösta Bredefeldt, Tommy Johnson och Claire Wikholm.

TELEVISION 2

17.25 TV-nytt, väder.

17.30 Lejonet Krasse. Färg.

17.35 Bepres godnattstund. Färg. Om Hungren och om getter.

18.00 Våra folksjukdomar. Färg. 5. Reumatism.

18.30 Hem ljuva hem — engelsk komediserie. Färg. 5. Dagen efter kvällen före.

I rollerna: Sidney James, Diana Coupland, Robin Stewart, Sally Geeson, Anthony Jackson.

18.55 Expedition till stenåldern. Färg.

19.20—19.30 Bergslagsnytt.

19.20 Riksbildning.

19.30 Rapport med TV-nytt och väder.

20.00 Krig och fred. Färg. 4. Ett brev och två fiender.

I rollerna: Anthony Hopkins, Fiona Gault, Morag Hood, Basil Henson, Colin Baker, Angela Down m fl.

20.45 Minns ni Moschacke monark? Nyheter och bulletiner från 1968.

21.00 Bå, bå, svart! Färg. Väst-tyskt reportage från Kenya om vita turister ofta fördomsfulla syn på den inhemska befolkningen.

21.30 Sportnytt.

22.00 Kvällsöppet. Gary Engmand med gäster.

22.45—22.50 TV-nytt, väder.

TV Fredag

8.30—9.00 Efter gymnasieskolan. 2. Arbetsmarknaden förändras II.

Skol-TV:

10.00—10.10 Switch on! 20. Lågstadiet.

11.00—11.20 Spela gitarr. Färg.

11.30 Tapahtumia. Aktuellt magasin för finskspråkiga.

Skol-TV:

12.00—12.15 Musik åk 1, program 3. Lågstadiet.

12.20—12.40 i Bergslagen åk 4. 2. Hur malmklump blev cykelskriv. Melanstadiet.

16.30—16.45 Sjöörvar-Sally — dansk dockserie. Färg.

17.25 Tapahtumia. Aktuellt magasin för finskspråkiga.

17.55 Meddelanden.

18.00 TV-nytt, väder.

18.05 Presskonferens. Färg.

18.30 Halvsju. Färg.

19.25 Människors rike. Svensk film från 1949 efter en roman av Sven Edvin Salje. Del 2. Regi: Gösta Folke.

I rollerna: Ulf Palme, Anita Björk, Erik Hell, Ragnvi Lindblad.

21.00 Aktuellt med TV-nytt.

21.30 Väder.

21.35 På luffen i Rumänien med Lasse Holmquist. Färg. I kväll gåstar han ett allmogebrolopp i de vackra kyrkorna Moldavien.

22.00 TV-nytt, väder.

22.10—23.10 ca Öskereprisen. Färg. Sven Lindahl visar vad tittarna väljer.

TELEVISION 2

17.25 TV-nytt, väder.

17.30 Lejonet Krasse. Färg.

17.35 Bepres godnattstund. Färg.

Topeltkodakondsus

Algus lk. 1

siin naturaliseerunud. Kuna aga samal ajal peimees kirikukirjades oli kodakondsust, siis vastavalt rootsi seadusele, loeti abielupaarile sündinud kaks last mõlemad rootsi kodanikeks, kuna ema oli seda. Kui nüüd ka laste isa taotles rootsi kodakondsust, siis taotles ta seda üksi, kuna naine ja lapsed juba olid rootsi kodakondsed.

Kui aga vanemad hiljem lastele võtsid pastoraaditunnistuse, avastasid nad, et nende lapsed mõlemad on kirja pandud kui Sovjeti kodanikud, ilma et sellest oleks informeeritud vanemaid.

Nüüd on aga lugu selline, et lapse rootsi emast ja riikkondsusetust isast saavad automaatselt rootsi kodakondsuse sünnil. Kuna aga kirikukirjades mehe Rootsi kodakondsuse võtmisel avastati, et ta peaks seisma seal mitte "kodakondsusetuna", vaid välisministeeriumi eeskirja järele koguni "Sovjeti kodanikuna", siis otsustati "parandada" vastavalt ka laste kodakondsus, kustutades nad rootsi kodakondsuse kirjas ja kirjutades nad "Sovjeti kodanikeks"; kuna isa laste sünnil leiti olevat "Nõukogude Liidu kodanik" ja mitte kodakondsusetu, siis jälle vastavalt seadusele pidi nad olema samuti sovjeti-kodanikud.

Ja nii oligi tekkinud koomiline olukord, kus vanemad mõlemad olid "rootslased", lapsed aga muutusid "sovjetikodanikeks". Pidi algama uus asjadeajamine ka nende rootsi kodakondsuse taotlemiseks...

Wirmark ja Hamrin refereerivad ka baltlaste nõudmisi ühenduses kodakondsus-küsimusega: 1) et rahvaregistreerimises enam Sovjeti kodakondsuse kuulumist enam ei tähendataks, 2) et naturaliseerimata baltlaste saaksid jääda rahvaregistreerimise kodakondsusetuina ning 3) et Rootsi diplomaatilisel teel püüaks N. Liidu leida sobimust baltlastele pealesunnitud kodakondsuse kustutamiseks.

Riigipäevalikmed konstateerivad, et esimene punkt on täidetud — rahvaregistreerimise ei märgita enam topeltkodakondsust baltlastele. See aga et tähenda seda, et N. Liidu suhtumine küsimusse oleks muutunud sellega, et baltlasted on saanud rootsi kodakondsuse.

Suhtumise, mida siinsed võimud aksepteerivad — siin tuleb märkida meelde Invandrarverket kirja kodanikupaberite saajatele, milles tuleb märkida, et vahtavad isikud ei ole rootsi kodanikena vabanenud Nõukogude kodakondsusest, misprast Rootsi ei saa nende õiguskaitset juhul, kui nad lähevad N. Liitu.

18.00 Fredax. Färg.

18.30 Svindlande affärer — äventyrs-serie med Gladys Cooper, David Niven, Charles Boyer, Gig Young och Robert Coote.

19.20—19.30 Bergslagsnytt.

19.20 Riksbildning.

19.30 Rapport med TV-nytt och väder.

20.00 Kvällsöppet. Gary Engmand med gäster.

21.00 Affären Enbom — dramatise-ring i tre delar av Sveriges mest omfattande spionmål. Del 1. Fronten i norr.

Ären 1941—1945. Den 22-åriga Fritiof Enbom arbetar som växlare vid SJ i Boden, då den tyska Engelbrechtdivisjonen passerar på väg till fronten mot Sovjet.

I rollerna: Helge Skoog, Håkan Serner, Marvin Yxner, Harry Videnmyr.

22.00 Kanal 22 med Brasse Brännström och Magnus Härenstam. Färg.

22.30 TV-nytt, väder.

22.35 Jag, en svart. Färg. Franska film från 1959 av etnografen och filmaren Jean Rouch.

Varje dag kommer unga människor till städerna i Afrika. De har lämnat skolan eller familjens jordlapp för att söka sig en plats i den moderna världen. Inledning: Eric M. Nilsson.

Edasi tuuakse rida näiteid, mida sisaldab baltlaste topeltkodakondsus praktiliselt ja teoreetiliselt, kui nad kimpu peaksid sattuma Nõukogude poole kontrollitud aladel. Neid võidakse süüdistada loata maalt lahkumises, vaenlase poolle võitlemises (kuna 1940 Baltikumis kehtestatud seadusandlus on retroaktiivse toimega, siis võidakse isegi siin süüdistada Eesti Vabariigi süüdistada (nime-si), sõjaväeteenistusest kõrvalehoidmises jne.

Senini ei ole küll N. Liidust teada baltlaste kinnipidamist nende topeltkodakondsuse pärast, kuid samal ajal on teiste ideuroopa mande rootsi kodakondsuse omandanud endisi elanikke vastu nende tahtmisel kinni peetud kodumaal külastamisel. Ja rootsi võimud ei ole saanud vaele astuda.

Viimastel aastatel on igal aastal mõned sajad Rootsis elunevaid baltlastest käinud oma endistel kodumaadel, kuigi nad ei ole taotlenud Nõukogude kodakondsusest vabastamist. Need reisirajad on tihti seisukohal, et see taotlus vaevalt nende kinnistatud paremat julgeolekut kodumaa-reisidel — kui peetakse vajalikuks mõnda baltlast kinni pidada, siis ei mäingi see rolli, et ta on Rootsi kodanik.

— Need olukorrad tekitavad rahutust paljudele baltlastele Rootsis. Seda olukorda ei saa ka rootsi seisukohast vaadates pidada rahuldavaks. Selle tõttu on ka ametivõimud püüdnud nii palju kui see osutub võimalikuks, vältida topeltkodakondsuse tekkimist.

Ainukeks teeks baltlaste topeltkodakondsuse küsimuse lahendamiseks näib olevat kokkuleppe saavutamise Rootsi ja N. Liidu vahel. Selline soibing teeks võimalikuks baltlastele lihtsa teadaandega Rootsi ametivõimude vabaneda igasugusest vormilisest kuulumisest N. Liidu külge, tulevad edasile selle allakirjutajad, tuleb aga meelde, et valitsuse esindajad ei ole senini pidanud reaalses sellise leppe saavutamist. Arvestades aga tuleb, et küsimus puudutab umbes 40.000 rootsi kodanikku ja seda veel läbi mitmete sugupõlvade, kui lahendust ei saavutata. Rootsi valitsusel on endamõistetav kohustus neid aidata.

● Juba kolmandat korda tähtab Sydneys, Austraalias, 44-a. insener Ants Gustav Aro Firestone suurkompanii Austraalia sõsarfirma Firestone Australia Pty Ltd, juhataja direktorina. Ta siirdus Austraaliasse kompanii ülesandad Firestone peakorterist, Akronist, Ohio. Sydney ajaleht toob temast 5-veerulise fotograafika, märkides selles ka, et ta on eestlane.

● New Yorgis toimunud füüsikute konverentsil oli terve rida eesti füüsikuid: Põhja Dakota ülikooli prof. Henn Soompuu, Boston College õppejõud prof. Rein Uritam, Colorado ülikooli professor Tõnis Oja ja Michigani ülikoolist S. Maripuu.

Kui esineb
surmajuhumKonsulteerige suurima usaldusega
matusetööburood

Thure Söderquist

Begravnings- & Eldbegränselbyrå

Mariatorget 1

116 48 STOCKHOLM

Tel. 44 80 07, 44 80 98

Eriala:

Eestikombelised
matusetalituse.

Ööpäevane valvekord

Osakonna esimeseks kuraatoriks valiti Reet Estra.

Stockholmi eesti Osakonna maapäev

Stockholmi Eesti Osakond pidas 2. veebruaril korralist maapäeva Eesti Üliõpilaste Seltsi ruumides, kus valiti ka uus eestseisus. Maapäev valis esimeseks kuraatoriks Reet Estra (kes on sellel kohal olnud ka varem), teiseks kuraatoriks Ene Kikerpuu, kolmandaks kuraatoriks Hannus Estra, abikirjalometajaks Jaak Kruusimägi ja klubitoimkonna liikmeteks Mart Aaspere, Mai Männiku, Heigo Laasi, Tõnu Rebasa ja Rein Viira. Revidentideks on Tiit Nurmela ja Nils Lindeberg-Lindveit.

Möödunud perioodi tegevusest andis aru Osakonna 1. kuraator Mart Maandi. Aruandest selgus, et Osakonna klubiline tegevus oli toimunud mitmenimeliste koosviimistele korraldamise näol nagu "Hummripidu", "Juustuõhtu", "Daamide suppe", "Lüciapidu", "Osakonna ball", Priiporami külastus "Spordi õhtu" jne. Osakond korraldas ka ühiseid teatrietenduste külastusi ning võitis oma esindajate kaudu oma diskussiooni õhtuist ning aitas kaasa E. V. aastapäeva ning Tartu Ülikooli aastapäeva korraldamisel.

Osakond oli tegevusperioodil korraldanud Uppsala, Göteborg ja Lundi

teisti üliõpilaskondadega ning võitis osa nende üritustest. Soome Savo Karjalainen Osakonda külastati nende aastapäeval. SEO-i omi alalisi ruume ei ole ja neid saadi lahkest kasutada üliõpilasseltside Põhjala-Liiviku klubilt, korporatsioonidele, Sakala ja Fr. Estika ning Eesti üliõpilaste Seltsilt, millistele orgidele avaldati tänu.

Osakonna majandusaruanne kinnitati maapäeva poolt. Kulude ja tulude aruanne oli tasakaalus 9470 krooniga, kusjuures perioodi tegevus näitas 255 kroonilist ülejääki. Osakond saab oma sissetuleku liikmemaksudest ning üritustest. Teostus tegevusperioodi kestel oli tulnud Eesti Komiteelt (500 kr), Kärenilt (500 kr) ja korraldajalt Patriaelt (100 kr). Annetajatele avaldati Osakonna poolt tänu.

Maapäev arutas veel küsimusi kuidas uusi üliõpilasi Osakonnale lähemale tuua ning muid konstruktiivseid ettepanekuid Osakonna tegevuse elustamiseks.

Tallinn "kauneim" Venemaal

NEW YORK (VES) — Vene keele õpetaja David S. Stevens Connecticuti sõitis koos abikaasa ja 17 oma õpilasega ekskursioonile N. Venesse, et näha seda maad ja rahvast, kelle keelega nad koolis tegelevad. Moskva Inturisti güd viis nad Krimmi ja Samarkandi, kust pidid kava kohaselt tagasi pöörduma Moskvasse. Inturisti poolt antud korralduste kohaselt viidi ameeriklased aga Moskva asemel üllatuslikult hoopis Tallinna.

Nühtavasti on Tallinn kujunenud oma lääneliku ilmeaga kohaks, mida kiputakse, võrrelda näitama, kui "kaunist Venemaa linna". D. S. Stevens oli palunud õhtul Tallinnas näidata parimat öökulubi. Nad viidud "peaväljaku ääres" asuvasse maa-alusesse klubisse, kuhu lastud sisse vaid teatava koputusega raskete uksele. Öökklubis olnud küünalvalgus ja seinad karunahad. Kuuest valjuhääldajast antud edasi lääneliku tantsumuusikat. Ameeriklased tulnud seal kohapealsest inimestest, kes nendel pool lubanud isegi arvet maksta.

Uldise viibitud Tallinnas, eesti pealinnas viis päeva. Autor ütleb, et pärast vaimustavat Tallinnat jätsid Leningrad, Moskva ja Kiiev kuidagi pettumuse.

Kohalik elu

BORÅS

Klubi koosolek

Borås Eesti Klubi järjekordne aastapeakoosolek toimus pühapäeval, 18. febr. kl. 11 Fristadsvägen 73, keldrikorral. Juhatus palub võtta käesolevat teadet kutsena.

GÖTEBOR

EV aastapäev

Eesti Vabariigi 55-nda aastapäeva aktus toimus pühapäeval, 25. veebr. kl. 14 Burgårdeni gümnaasiumi aulaks Skånegatan 20. Avasõna ütles Tõnu Rionar, aktuseksponeeris peat. Andres Kõnga. Ka tänavu on lubaduse andnud tervituskõnedeks rootsi nelja kodaniku partei esindajad. Esinevad algkooli õpilased ja Meeskool. Lõppõnna skautlike noorte esindajad. Vabandussõja veteranid on tereitunud aukülastajana.

GÖTEBOR

raamatukogu E. Majas

Eesti Maja neljandal korraldus asub eestlaste käsutusse Eesti Komitee Göteborgi osakonna ja Eesti Seltsi raamatukogu üle 1300 köitega. Laenuamine toimub kaks korda nädalas. Peamisteks laenuajateks on pensioonärid, kes E. Majas käivad koos kaks korda nädalas.

GAVLE

EV aastapäev

Eesti Vabariigi 55-nda aastapäeva koosviimistamine toimus Toomase kiriku koosolekuruumides 24. veebr. kl. 15. Kavas palvus õp. Takkelit, Eesti Päevade film Esto 72, kohvilaud ja loterii.

STOCKHOLM

Stockholmi Eesti Tennisklubi

SET-i välkhandicapvõistlus toimub algusega teisipäeval, 27. veebruaril Tennistadioni E-hallis. Võistluste juhataja H. Leemet, kellele võistluste osavõtte ülesandad telefonil kodus 764 17 78 või 1661 93 00 20.

UPPSALA

Ettekanded

USA Demokraatlik Klubi korraldab reedel, 16. veebr. kl. 18.30 EESTI Kodu, Geijersgatan 12 ettekandeid, kus Interparlamentaarne Uniooni konverentsil Helsingist saabunud Balti Komitee ja ERN bürojuhataja Arvo Horn kõneleb teemal "Tähelepanekuid julgeoleku konverentsidelt Helsingis". Osavõit kõigile vaba.

Õppigem emakeelt! E. üliõpilaskond Lundis üleskutse

KOIGILE EESTI ÜLIÕPILASTE ROOTSIS, olgu ta humanist, ühiskonnateadlane, loodus-eadlane, tehnik või kes tahes!

KUNA eesti üliõpilasi on süüdistatud oma emakeelsest võõrdumises, — seda on tehtud nii eesti üliõpilaste omavahelistel vaidlustel kui ka väljaspool —

SIIS on parim viis sellele reageerida mitte ainult sõnade vaid ka tegudega.

KUNA praegu on kahes Rootsi linnas (Lund ja Uppsala) võimalik õppida eesti keelt soome-ugri keelte raamides, ja KUNA praeguste õppekavade ja eeltestamiste taseme juures seda on võimalik teha võrdlemisi kerge pingutustega ka muu õpetatavuse kõrval.

SIIS PEAKS IGA EESTI ÜLIÕPILANE seadma endale eesmärgiks oma ülikooliõpingute jooksul sooritada vähemalt 20 punkti oma emakeeles.

kuna eesti keele eksistents ja areng õppenenäinena Rootsi üliõpilaste juures on olnud täiesti määratsetavate arvust ja huvi.

SIIS PEAKS IGA EESTI ÜLIÕPILANE seelõttu kohe astuma kontakti Soome-ugri õpetusloodega Lundis või Uppsala üliõpilaste juures, et kavandada oma isikliku õppekava emakeeles, aadressidel:

1) Seminarief för finsk-ugriska språk Gerdagat. 13, 223 62 LUND. Telef. 046/12 41 00/385.

2) Institutionen för finsk-ugriska språk St. Olofsgr. 1 A, 732 35 Uppsala. Telef. 018-13 63 06.

EESTI ÜLIÕPILASKONNA LUNDIS JUHATUS:

Mart Nõmm, Ivar Lill, Sirje Koorn, Helle Tamvel, Reet Lindeberg-Lindveit, Mare Gering, Peet Saar, Kristjan Vaigur, Tiit Valdes.

Rogers leiab et Palme-taolised pikendasid söda

USA esindajatekoja välismõisjoniis võitis Rootsi peaministri Olof Palme deklaratsioonide kohta sõna välismõisjoniis Rogers. Ta vastas demokraatide kongressiliikmele Donald Frazerile, kes küsis, kas ühteaegu USA algava abiga Põhja-Vietnamile toimub ka suursaadikute vahetus USA ja Rootsi vahel.

Välismõisjoniis Rogersi vastus oli suhteliselt terav ja ta märkis, et Rootsi oleks parem, kui "nende peaminister loobuks põhjendamatutest väljendustest, millest midagi kasu ei ole".

— Ja kui ta tahab luua paremaid suhteid USA-ga, leian ma, et ta peab teadust õppetunni saama. Ta ei saa ühest küljest öelda, et ta on huvitatud suhte parandamisest USA-ga ja samaaegselt esitada mürgist kriitikat.

Rogers leidis, et mis puutub Rootsis, siis on Palme poolt esitatud poliitilised kommentaarid sellised, et need rahu heaks midagi ei teinud. Ta arvas, et kui "suur hulk inimesi oleks olnud vaiksena ja kui massilised hästimõitlused oleksid nii palju poleks kõnelema, oleks meil olnud võimalik lõpetada seda sõda palju varem".

Kriitika võis anda Põhja-Vietnamile.

Hukkamised Ukrainas

NEW YORK (VES) — N. Vene leht "Pravda Ukrainoi" teatab, et Kiievis on toimunud kohtuprotsess, milles kaks kohtuastet ukrainlast mõistetud surma. Mehi süüdistati kaasatõotamises Hitlerisaksa okupatsioonivägedega II maailmasõja paitsioonivägedega II maailmasõja

Lisaks eesmärgitud süüdistustele olavad mõlemad surmamõistetud tegeusened Ukrainas N. Vene vastu pörandal all ka pärast sõja lõppu. Surmaotsus teostatakse mahalaskmisega.

Ajakirjanduses märgitakse, et N. Vene kohtud on Ukrainas pärast sõja lõppu surma mõistnud ja hukandud 34 isikut. Nend kõiki süüdistati kaasatõotamises kommunismi vastu saisa okupatsioonivõimudega.

le mulje, et lahingutegevuse pikendamise saab saavutada paremaid rahutingimusi, ütles Rogers.

Peaminister Palme omalt poolt märgib Rogersi kriitika kohta, et tema poolt väljastatud deklaratsioon, mis kiitluse USA pommitõrnikuid jõulupühade ajal, oli täiesti õige. See andis pildi vigivalva toimest üksikisikutele, märkis Palme.

Samuti ütles peaminister, et Rogersi kriitika mingil määral ei mõjasta Rootsi suhtumist poliitikasse, mida USA on läinud aastate vältel kohaldanud Vietnamis. Peale selle viitas ta asjaolule, et Rootsi rahvas on deklaratsioon oma seisukohta Vietnamis küsimuses 2,6 miljoni nimega hiljuti toimunud nimekorjamise aktsioonis.

Palme märkis, et Rootsi kriitika Vietnamis sõja vastu, samuti ka hukkamõistud mujalt ei saanud sõda pikendada. Need vastupidised aitaisid sõja kiiremaks lõpetamiseks kaasa. Rootsi kriitika oli õige ja õigel kohal, ka siis kui juhtus üht suurvõimu ärritama, nentis peaminister.

— Kui poleks esinenud mingisugust opiniooni ega valdusi ja kui sõjas oleks võetud kasutusele mistahes meetodeid, on võimalik, et oleks loodud mingisugune rahu. Kuid rahu hind oleks kujunenud ebaloosumult kõrgeks.

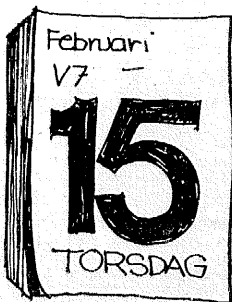
Lõpuks märkis Palme, et ta muidugi ei tea kui kaua ameeriklaste ärritus võib kesta. Teisest küljest aga funktsioneerivad suhted Rootsi ja USA vahel mitmel alal hästi. Rootsi poole kriitika põhjastasid sõda ja pommitused. Niisiis, mil on relvarahu, pole mõtet minevikku diskuteerida, sõnas Palme.

Külastage
EESTI MAJA
WALLING, 34-1

Sista dan!

Din deklaration ska
vara lokala skattemyndigheten eller länsstyrelsen tillhandas
senast den 15 februari 1973 kl. 24.
För sent inlämnad deklaration kan medföra
förseningsavgift.

RSV RIKSSKATTEVERKET